

F-171

1972

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო

ქართული
ენების
სამეცნიერო
ცენტრი

გაქანაბათა და ინსტრუქციათა

ქ რ ე ბ უ ლ ი

1

С Б О Р Н И К

ПРИКАЗОВ И ИНСТРУКЦИЙ

МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ი ე ბ ვ ე რ ი

Контрольный экземпляр

რედაქტორი უშ. ობოლაძე
კორექტორი ე. აგლაძე

ფასი 14 კპ.

ხელმოწერილია დასაბეჭდოდ 7/III-72 წ. ინაწყოების ზომა 6×9,5,
ქაღალდის ზომა 60×84, სისტემაში ფორმათა რაოდენობა 4,5

შეკვ. № 59.

უფ.—05262

ტირაჟი 5.000.

საქართველოს ხსრ მინისტრთა საბჭოს ბეჭდვითი სიტყვის სახელმწიფო
კომიტეტის მთავარბოლიგრაფიკული ცენტრის სტამბა № 11, უშ. ჩხეიძის ქ. № 19.
Типография № 11 Главполиграфпрома Комитета по печати при Совете
Министров ГССР ул. Уш. Чхендзе № 19

სამმართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ.
12 ოქტომბრის ბრძანება № 602

თიანეთის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილები-
ბისა და სკოლების მუშაობის შემოწმების შედეგების
შესახებ

სკოლების სამმართველოს მიერ წარმოდგენილი მოხსენებითი
ბარათიდან ირკვევა, რომ თიანეთის რაიონის სკოლების ხელმძღვა-
ნელობის და მასწავლებლების მუშაობაში გამოვლინებულია სერიო-
ზული ნაკლოვანებები.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. თიანეთის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილებამ
(გამგე ე. თურქიაშვილი):

ა) გაატაროს ქმედითი ღონისძიებანი მოხსენებით ბარათში
აღნიშნულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად და არსებითად გაა-
უმჯობესოს რაიონის სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუ-
შაობა სკკპ XXIV ყრილობის გადაწყვეტილებათა შუქზე;

ბ) აღნიშნული მოხსენებითი ბარათი განხილულ იქნეს რაიო-
ნის ყველა სკოლის პედაგოგიურ საბჭოს სტდომაზე და დაისახოს
კონკრეტული ღონისძიებანი, რომ მოსწავლეებს ეძლეოდეთ მეცნიე-
რებათა საფუძვლების მკვიდრი და საფუძვლიანი ცოდნა;

გ) რეგულარულად შეისწავლოს სკოლებში სასწავლო-აღმზრ-
დელობითი მუშაობა, შემოწმების შედეგები განიხილოს განათლე-
ბის სახალხო საბჭოს სტდომაზე და ბრძანებები დაიყვანოს რაიო-
ნის ყველა სკოლამდე. პერიოდულად შეამოწმოს სკოლის ხელმძღვა-
ნელებისა და მასწავლებლებისათვის მიცემული მითითებების შესრუ-
ლების მდგომარეობა;

დ) საგანგებოდ შეისწავლოს რაიონის სკოლებში ახალი გრამები და სახელმძღვანელოებით სწავლების მდგომარეობა და გაატაროს საჭირო ღონისძიებანი არსებულ ნაკლოვანებათა აღმო-
საფხვრელად;

ე) გაატაროს ღონისძიებანი სკოლებში სასწავლო კაბინეტებისა და სახელოვნობის საჭირო დგამ-ავეჯით, იარაღ-ხელსაწყოებითა და რეაქტივებით შესავსებად, იმ თვალსაზრისით, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს პროგრამით გათვალისწინებული ცდების, დაკვირვებებისა და ლაბორატორიული სამუშაოების სრულყოფილად ჩატარება;

ვ) მიიღწიოს იმას, რომ სასკოლო მიწის ნაკვეთები შეიცავდეს საბოსტნე და მინდვრის კულტურებს, დეკორატიულ მცენარეებსა და ადგილობრივ გავრცელებულ კულტურებს, ნაკვეთებზე წარმოდგენილ იქნეს ზოოლოგიური განყოფილებები, წარმოებდეს საცდელი მუშაობა ახალი ჯიშების გამოყვანაზე, რომ სასკოლო ნაკვეთი ნამდვილად წარმოადგენდეს ლაბორატორიას ღია ცის ქვეშ; არსებითად გააუმჯობესოს ნორჩ ნატურალისტთა წრეების მუშაობა;

ზ) მკვეთრად აამაღლოს სკოლის დირექტორებისა და მისი მოადგილეების პასუხისმგებლობა. მიღწეულ იქნეს, რომ ისინი ღრმად ფლობდნენ სწავლების ახალ შინაარსსა და მეთოდებს და ამასვე მტკიცედ ითხოვდნენ მასწავლებლებისაგან, რომ ქმედით დახმარებას უწყევდნენ მასწავლებლებს მუშაობაში, საგანგებოდ ემზადებოდნენ გაკვეთილებზე დასწრებისათვის და გაკვეთილებს აანალიზებდნენ ღრმად და მეცნიერულად. არ კმაყოფილებოდნენ ნაკლოვანებების აღნიშვნით, არამედ ავლენდნენ მიზეზებს და სახავდნენ სწავლების ხარისხის ამაღლების გზებს;

თ) გადაჭრით გააუმჯობესოს დაწყებითი კლასების მასწავლებლების მუშაობა, მიღწეულ იქნეს, რომ დაწყებითი კლასების ყველა მოსწავლე ასწრებდეს.

ი) სასწავლო წლის ბოლოს საფუძვლიანად შეისწავლოს მონსენებით ბარათში დასახელებული სუსტად მომუშავე სკოლის დირექტორების, დირექტორების მოადგილეების სასწავლო მუშაობის დარგში და მასწავლებლების მუშაობა და მათ მიმართ, რომლებიც არსებითად არ გააუმჯობესებენ მუშაობას, გაატაროს საჭირო ორგანიზაციული ღონისძიებანი და წარმოადგინოს განათლების

სამინისტროში მოხსენებითი ბარათი გატარებული ღონისძიებების შესახებ.

2. ტუშურების საშუალო სკოლის დირექტორი შ. ფილაური და დირექტორის მოადგილე სასწავლო მუშაობის დარგში დ. დოლიაშვილი, რომლებმაც ვერ უზრუნველყვეს სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობით მუშაობაზე ხელმძღვანელობა, რის გამო სკოლაში ცალკეული საგნების სწავლება ძალზე დაბალ დონეზე დგას. იმსახურებენ თანამდებობიდან მოხსნას, მაგრამ მიღებულ იქნას მხედველობაში მათი განცხადება, რომ არსებითად გარდაქმნიან მუშაობას, პირობით დატოვებულ იქნან დაკავებულ თანამდებობებზე და გამოეცხადოთ სასტიკი საყვედური.

3. სასწავლო-აღმზრდელობით მუშაობაზე სუსტი ხელმძღვანელობისათვის სიმონიანთხევის საშუალო სკოლის დირექტორს კ. პატურაშვილს, დირექტორის მოადგილეს სასწავლო მუშაობის დარგში ნ. დავითაშვილს, ნაქალაქრის საშუალო სკოლის დირექტორს მ. არჩვიაშვილს, დირექტორის მოადგილეს სასწავლო მუშაობის დარგში ე. ზურაბიშვილს, ღუღელების საშუალო სკოლის დირექტორს პ. საგინაშვილს, დირექტორის მოადგილეს სასწავლო მუშაობის დარგში მ. ბეჭაურს გამოეცხადოთ საყვედური.

4. თიანეთის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილებამ (ე. თურქიაშვილი) სათანადო სასჯელი დაადოს მოხსენებით ბარათში დასახელებულ სუსტად მომუშავე მასწავლებლებს.

5. სკოლების სამმართველომ (აკ. ჩხიკვაძე) სასწავლო წლის ბოლოს შეამოწმოს ამ ბრძანების შესრულების მიმდინარეობა.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1971 წლის 1 ოქტომბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრს
ა. მ. ხ. თ. ვ. ლ ა შ ქ ა რ ა შ ვ ი ლ ს

მოხსენებითი ბარათი

თიანეთის რაიონის სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელო-
ბითი მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ

ბრიგადამ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ინსპექტორების შ. ლომიძის (ხელმძღვანელი), ე. ქურციკიძის, ი. პეტრენკოს, დ. მახარაძის, შრომითი, პოლიტექნიკური და ტექნიკურ საწვალუბრათა სწავლებაში გამოყენების რესპუბლიკური კაბინეტის მეთოდისტების გ. ჯავახიძის, გ. გიორგობიანის და თ. ხურცილავას შემადგენლობით 1971 წლის 12-დან 20 სექტემბრამდე შეისწავლა თიანეთის რაიონის განათლების განყოფილებისა და სკოლების მუშაობა.

განათლების განყოფილება დაკომპლექტებულია სათანადო ცენზისა და გამოცდილების მქონე მუშაკებით: გამგე ე. თურქიაშვილი—ქიმიკ-ბიოლოგიის, ინსპექტორები ვ. ოზგაიძე—მათემატიკის, მ. მგელიაშვილი—რუსული ენისა და ლიტერატურის, მეთოდური კაბინეტის გამგე მ. მოსიაშვილი—ისტორიის, მეთოდისტები: ა. ჟდენტი—ქართული ენისა და ლიტერატურის, ლ. გურგენიძე—ბიოლოგიის, ლ. ჭინჭარაული—სკოლამდელი აღზრდის სპეციალისტები არიან. სკოლები ძირითადად დაკომპლექტებულია საჭირო ცენზისა და სპეციალობის მქონე მასწავლებელთა კადრებით.

განათლების განყოფილება პერიოდულად ამოწმებს სკოლებში სასწავლო აღმზრდელობით მუშაობას, შემოწმების შედეგები ეგზავნება მხოლოდ შემოწმებულ სკოლებს, ისინი არ იხილება განათლების საბჭოს სხდომებზე, არ იწერება ბრძანებები და არ ხდება მათი დაყვანა რაიონის ყველა სკოლამდე. არ წარმოებს სკოლებზე მიცემული მითითებების შესრულების შემოწმება.

კარგად მუშაობს მეთოდური კაბინეტი (გამგე მ. მოსიაშვილი). პედაგოგიური პროცესის ეფექტურობის ამაღლებისათვის, მისი უკეთესი შედეგებისათვის, სწავლების ახალი, მეცნიერულად დასაბუთებული შინაარსისა და მისი მოწინავე მეთოდებისათვის ბრძოლა, აი რა განსაზღვრავს მ. მოსიაშვილის, როგორც მეთოდური კაბინეტის ხელმძღვანელის საქმიანობას. მეთოდურ კაბინეტთან ნაყოფიერად მუშაობენ სექციები ყველა სასწავლო დისციპლინაში, სკოლის ხელმძღვანელების, სკოლა-ინტერნატებისა და ბაგა-ბაღის, განხგრძლივებული დღის ჯგუფების აღმზრდელ-მასწავლებელთა და ბიბლიოთეკარების. კაბინეტთან გამოფენილია საუკეთესო სკოლის და კლასის ხელმძღვანელების სამუშაო გეგმები, პედაგოგიური საბჭოს ოქმები, ცალკეულ სასწავლო დისციპლინებში გაკვეთილის გეგმები, საკონტროლო წერის რვეულები და სხვ.

კარგად არის დაყენებული, სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა დაბა თიანეთის საშუალო სკოლაში (დირექტორი გ. ჭრელოშვილი, დირექტორის მოადგილე სასწავლო მუშაობას დარგში ფ. შატერაშვალი და კლასგარეშე და სკოლისგარეშე მუშაობის ორგანიზატორი რ. იარაჯული). ისინი ღრმად არიან დაუფლებულნი სწავლების ახალ შინაარსსა და მეთოდებს და ამასვე მტკიცედ ითხოვენ მასწავლებლებისაგან. ისინი არა მარტო თავისი საგნის კარგი სპეციალისტები არიან, არამედ მათ სრულყოფილად აქვთ ათვისებული საშუალო სკოლის სასწავლო პროგრამები და სახელმძღვანელოები. ისინი საგანგებოდ ემზადებიან გაკვეთილებზე დასწრებისათვის და გაკვეთილებს არჩევენ ღრმად და აკადემიურად. არ კმაყოფილდებიან ნაკლოვანებების აღნიშვნით, არამედ ავლენენ ნაკლოვანებათა მიზეზებსაც და სახავენ საქმის გაუმჯობესების გზებსაც.

სკოლის წლიურ სამუშაო გეგმაში კონკრეტულად არის გამოკვეთილი საკითხები, გათვალისწინებულია შესრულების კალენდარული ვადები და შემსრულებლები, მოცემულია თითქმის ყველა საგნის სწავლების მდგომარეობის შესწავლა ცალკე I—II, IV—VIII და IX—X კლასებში. გათვალისწინებულია აგრეთვე ცალკე საგნების სწავლების საქმეში. თვალსაჩინოებისა და ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენების, საპროგრამო მასალის გავლისა და ათვისების ხარისხის შემოწმება.

პედაგოგიურ საბჭოზე სასწავლო მეოთხედებისა და წლის ბოლოს გაკეთებულია ჩატარებული მუშაობის ღრმა და საფუძვლიანი ანალიზი, გამოვლინებულია სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობაში

არსებული ნაკლოვანებანი და დასახულია კონკრეტული ნაკლოვანებანი, ნაჩვენებია ამ ნაკლოვანებათა გამოსწორების რეალური გზები. ასევე კარგად მუშაობს თიანეთის რვაწლიანი სკოლა (დირექტორი, ვ. წიკლაური), ქუბოტის რვაწლიანი სკოლა (დირექტორი ნ. ნაღბაიძე), ახალსოფლის 8-წლიანი სკოლა (დირექტორი აქიმიშვილი) და ა. შ.

მიუხედავად ამისა, შემოწმებული სკოლების მუშაობაში გამოვლინდა სერიოზული ნაკლოვანებები.

შემოწმებამ ცხადყო, რომ დაწყებითი კლასების მასწავლებელთა გარკვეულ ნაწილს სათანადოდ არა აქვს შეგნებული ის დიდი როლი, რაც ეკისრება დედაენას მოზარდთა სწავლა-აღზრდის საქმეში. ბევრი მასწავლებელი ჯერ კიდევ უსისტემოდ აწარმოებს პროგრამული საკითხების სწავლებას, ნაკლებად ითვალისწინებს დაწყებითი სკოლის მოსწავლეთა ფსიქოლოგიურ თავისებურებებს, ათვისების უნარს, ახალ მასალას მოსწავლეებს აწვდის თვალსაჩინოების გარეშე, სრულყოფილად არ მუშაობს სათანადო უნარჩვევების ფორმირებაზე, რის შედეგადაც დაწყებით კლასებში ბევრი ბავშვი წერა-კითხვის მტკიცე ჩვევებს ვერ იძენს.

დამაკმაყოფილებლად მუშაობენ მასწავლებლები: პ. არაბული (ღუღელების საშ. სკოლა) და ა. ჯამაგიძე (ნაქალაქრის საშ. სკოლა). აღნიშნული მასწავლებლები მიმზიდველად ატარებენ გაკვეთილებს, ახალი მასალის ახსნისას მოხერხებულად იყენებენ თვალსაჩინოებას, ყურადღებას აქცევენ საშინაო დავალების საფუძვლიან შემოწმებას, მოსწავლეთა სასაუბრო ლექსიკონის გამდიდრებას, რაციონალურად იყენებენ თითოეულ წუთს, ზრუნავენ კითხვის ტექნიკის გამოუმუშავებისათვის. დამაკმაყოფილებელია ამ კლასების მოსწავლეთა მომზადების დონე. I კლასში (მასწ. პ. არაბული). მოსწავლეები შედარებით გამართულად მეტყველებენ, შეუძლიათ პატარა ამბის დალაგებით გადმოცემა, სიტყვის ბგერითი შედგენილობის ანალიზი, მოძრავი ანბანით ახალი სიტყვების აწყობა.

არადამაკმაყოფილებლად ასწავლიან ქართულ ენას მასწავლებლები: ქ. სისაური, ს. მამულაშვილი, ს. თანიაშვილი (ტუშუტრების საშ. სკოლა), თ. ჯიმშიტაშვილი (ღუღელების საშ. სკოლა), თ. გვარიანაშვილი, ზ. კენკიშვილი (ხევსურთსოფლის საშ. სკოლა), თ. დოლიაშვილი (სამონიანთხევის საშ. სკოლა).

აღნიშნული მასწავლებლები არ არიან დაუფლებული დაწვე-
ბით კლასებში სწავლების მეთოდებს, გაკვეთილებს ატარებენ
ერთფეროვნად და მოსაწყენად.

მეთოდურად გაუმართავი გაკვეთილი ჩაატარა III კლასში
მასწავლებელმა ს. მამულაშვილმა (ტუშურების საშ. სკოლა). იგი
უურადღებას არ აქცევს მოსწავლეთა მიერ დაშვებული შეცდომე-
ბის გასწორებას, საფუძვლიანად არ ამოწმებს მოსწავლეთა ცოდ-
ნას, ვერ ხსნის ნაწარმოების დედააზრს, ცუდად ატარებს ტექსტზე
მუშაობას, კმაყოფილდება მხოლოდ ტექსტის კითხვით, რაც ძალზე
მოსაბეზრებელი და მოსაწყენია. დაბალ დონეზე ჩატარდა გრამა-
ტიკული ვარჯიში III კლასში, მასწავლებელმა ბავშვებს გამოჰკითხა
მარცვლის, ასო-ბგერის განმარტება, ხმოვნები და თანხმოვნები, მა-
შინ, როდესაც ამ ეტაპზე მათ ნასწავლი უნდა ჰქონდეთ წინადადე-
ბის სახეები, მეტყველების ნაწილები: არსებითი, ზედსართავი,
რიცხვითი სახელები, ნაცვალსახელი, ზმნა, ბრუნვები, მასწავლე-
ბელ ზ. კენკიშვილს შეუშინეველი დარჩა დაფაზე მოსწავლის მიერ
შეცდომით შესრულებული ჩანაწერი.

ერთფეროვანი გაკვეთილი ჩაატარა I კლასში მასწავლებელმა
თ. დოლიაშვილმა, 30 წუთის განმავლობაში მოსწავლეები კითხუ-
ლობდნენ ტექსტს, მოსწავლეთა კითხვის ტექნიკა ძალზე დაბალია.
ამის შედეგია ის, რომ 3-მა მოსწავლემ 16 სიტყვიანი ტექსტის
კითხვას 20 წუთი მოანდომა, მოსწავლეებს უჭირთ იმ ოთხი ასო-
ბგერის ცნობა, რომლებიც უკვე შეისწავლეს.

მეთოდურად სუსტი გაკვეთილი ჩაატარა II კლასში (ქართუ-
ლი წერა) მასწავლებელმა ს. თანიაშვილმა, მან არაორგანიზებუ-
ლად წარმართა შეცდომების გასწორება, შემდეგი დაფაზე დაუ-
წერა ერთი წინადადება და დაავალა გადაეწერათ იგი რვეულებში.
მთელი გაკვეთილის განმავლობაში მხოლოდ ეს მარტივი სამუშაო
სრულდებოდა.

არასრულყოფილად ჩაატარა ახსნითი კითხვა მასწავლებელმა
თ. ჯიმშიტაშვილმა. ახალი მასალის („ვაშლი და შაქარა“) ახსნე-
სას მასწავლებელს ასახსნელი დარჩა შემდეგი სიტყვების მნიშვნე-
ლობა: ელვარებს, საამო, გრიალით, მადლი. არ ავარჯიშა მოს-
წავლეები გრამატიკულ მასალაზე. დაბალია კლასის მომზადების
დონე, მოსწავლეებს უჭირთ კითხვითი წინადადებისა და წელიწა-
დის დროების მიხედვით თვეების დასახელება.

არაორგანიზებულად ატარებს გაკვეთილებს მასწავლებელი/თ. გვარიანაშვილი. კლასში სუსტი დისციპლინაა, მასწავლებელი/ძალიან ხშირად აძლევს შენიშვნებს მოსწავლეებს, რის გამოც ირღვევა გაკვეთილის მსვლელობა.

დასახელებული მასწავლებლები არადამაკმაყოფილებლად მუშაობენ მოსწავლეთა წერითი კულტურის ამაღლებისათვის. გულდასმით არ ასწორებენ რვეულებს, ვერ ამჩნევენ მოსწავლეთა მიერ დაშვებულ შეცდომებს, არ იცავენ განათლების სამინისტროს მეთოდურ მითითებებს წერითი მუშაობის ნორმებასა და სახეების შესახებ, ძირითადად მიმართავენ დაფიდან და წიგნიდან გადაწერას, ნაკლებად და ზოგჯერ სრულიად არ იყენებენ ისეთი სახის სავარჯიშოებს, რომელიც ხელს უწყობს მოსწავლეთა დამოუკიდებელი აზროვნების გამომუშავებას.

I კლასი (მასწ. თ. გვარიანაშვილი). მოსწავლეებს ახლად-გაცნობილი ასო-ბგერის ნიმუში არ ჰქონდათ გამოწერილი რვეულებში. ამიტომ მასწავლებელი გაკვეთილის მიმდინარეობის პროცესში დადიოდა მერხებს შორის და ფეხზე მდგომი უწერდა თითოეულ მოსწავლეს ნიმუშს. მასწავლებელი ს. ბალიაშვილი კი ასო-ბგერის ნიმუშს მეორე დღეს აძლევს მოსწავლეებს, 1 დღეს კი თვითონ წერენ ყოველგვარი ნიმუშის გარეშე.

შემოწმებულ სკოლებში სერიოზული ნაკლოვანებებით ხასიათდება მათემატიკის სწავლება. დაწყებითი კლასის მასწავლებლები: ს. ბალიაშვილი, რ. წიკლაური (ნაქალაქის საშ. სკოლა), თ. გვარიანაშვილი, ე. კენკიშვილი (ხევსურთსოფლის საშ. სკოლა) ვერ აძლევენ მოსწავლეებს პროგრამით გათვალისწინებული მასალის მყარ ცოდნას მათემატიკაში. მასწავლებელთა მნიშვნელოვანი ნაწილი სუსტად ერკვევა ახალი პროგრამის შინაარსში, ვერ ფლობს სწავლების მეთოდებს.

მეთოდურად გაუმართავი გაკვეთილი ჩაატარა მათემატიკის II კლასის მასწავლებელმა ე. კენკიშვილმა. მან 25 წუთი დაუთმო საშინაო დავალების შესრულების შემოწმებას—5 ერთმოქმედებიანი მაგალითის ამოხსნას, დანარჩენი 20 წუთის განმავლობაში სრულდებოდა საკლასო წერა. დავალებად მიცემული ჰქონდათ 2 მაგალითი (76+3 და 54+2), კლასში 16 მოსწავლიდან საკლასო სამუშაო დაამთავრა მხოლოდ 9 მოსწავლემ, 7-მა კი ვერ მოასწრო.

ანალოგიური ნაკლოვანებებით ხასიათდება მასწ. თ. დიმიტრაშვილი
 შვილის გაკვეთილი, ასე, მაგალითად, დაფაზე ციფრების და „4“-ის წერაზე ვარჯიშს მან 22 წუთი მოანდომა.

I კლასის მოსწავლეები (მასწ. ბალიაშვილი) ვერ ცნობენ ციფრებს, ციფრები ერევათ ასოებში, მასწავლებელი ცუდ კალიგრაფიულ ნიმუშს აძლევს მოსწავლეებს. დაფა დაუხაზავია, მასწავლებელი გაკვეთილის პროცესში ხაზავს დაფაზე უჯრებს, რომლებიც ზომაზე დიდია, მოსწავლეებს ძალზე უჭირთ ამ დიდ უჯრებში ციფრების წერა. მასწავლებელმა არ ავარჯიშა მოსწავლეები ახლადგაცნობილი ციფრის „6“-იანის წერაში.

დაბალ დონეზე ისწავლება სიმღერა, მუსიკა, ხატვა და ფიზკულტურა. სახატავი რვეულების უქონლობის გამო მოსწავლეებს საწერი რვეულების ფურცლებზე ხატავენ. აღნიშნული საგნების სწავლება ძირითადად დაბალი კვალიფიკაციის მქონე მასწავლებლებს უხდებათ.

საკლასო ოთახების ორგანიზაციაში ბევრგან დარღვეულია ელემენტარული ჰიგიენური მოთხოვნები: სინათლისაკენ ზურგითაა განლაგებული მერხები ან სინათლე შემოდის მარჯვენა მხრიდან და ბავშვები წერენ ცუდი განათების პირობებში (ტუშურების, ლუღელების, ხევესურთსოფლის, სიმონიანთხევის სკოლები).

სკოლებში არ არსებობს სათანადო მეთოდური ლიტერატურა, მასწავლებლები არ იცნობენ საჭირო მეთოდურ წერილებსა და ინსტრუქციებს დაწყებითი სწავლების საკითხებზე.

მეთოდგაერთიანებათა ხელმძღვანელები სერიოზულად არ ეკიდებიან განსახილველ საკითხთა შერჩევას, ყურადღებას არ ამახვილებენ ახალი პროგრამებით სწავლების ძირითად საკითხებზე. ნაქალაქარის საშუალო სკოლის დაწყებითი კლასების მეთოდგაერთიანების გეგმაში სულ 4 საკითხია, ყველა მათგანი ეძღვნება აღზრდის საკითხებს, ამასთან პედაგოგიურ ლიტერატურაში საკმაოდ დამუშავებულს ან ამ გაერთიანებისათვის სრულიად შეუფერებელს („როგორ აღვზარდოთ შეგნებულ ადამიანებად ზნეობრივად მერყევი და უსაქმურობას, სიზარმაცეს მიჩვეული ბავშვები“).

აღნიშნულ მასწავლებლებს, თითქმის ყველას 1970 წელს გავლილი აქვთ დახელოვნების მოკლევადიანი კურსები, რაც, როგორც ჩანს, სრულიად არ აღმოჩნდა საკმარისი მათი სათანადოდ მომზადებისათვის, მათ მიერ ახალი პროგრამების საფუძვლიან

გაცნობისათვის. მასწავლებლები კარგად ვერ ერკვევიან ახალი პროგრამების შინაარსში და მით უმეტეს, ამ პროგრამებით მუშაობის საკითხებში. სკოლებში არ იყენებენ ტექნიკურ საშუალებებს, მასწავლებლები არ ზრუნავენ თვალსაჩინო მასალების შექმნაზე და მათ გამოყენებაზე.

ქართული ენისა და ლიტერატურის კარგი ცოდნითა და პედაგოგიური ტაქტით გამოირჩევიან გ. ჭრელოშვილი (თიანეთის საშ. სკოლა) და ო. ლევერაშვილი (სიმონიანთხევის საშ. სკოლა). ისინი პასუხისმგებლობით ემზადებიან გაკვეთილებისათვის, იყენებენ სწავლების მოწინავე ხერხებსა და მეთოდებს, რის შედეგადაც მათი მოსწავლეები ამჟღავნებენ განვლილი მასალის ცოდნას, მეტყველებენ სწორი ლიტერატურული ენით.

გ. ჭრელოშვილმა (X კლასში) აქტიურად წარმართა გაკვეთილი, წინასწარ, კარგად მოფიქრებული კითხვებით შეამოწმა მოსწავლეთა ცოდნა და თანდათან, შეუძრნეველად გადავიდა ახალი მასალის (ეგნატე ნინოშვილის „სიმონა“—იდეურ-მხატვრული ანალიზი) ახსნაზე. მან მოფიქრებულად გამოიყენა კითხვა-პასუხის, თხრობის მეთოდები და გაკვეთილის პროცესში ჩააბა მთელი კლასი, რითაც სასურველ შედეგს მიაღწია—მოსწავლეებმა ახალი მასალა კარგად აითვისეს. დაახლოებით ასევე წარმართა გაკვეთილი ო. ლევერაშვილმაც.

მშობლიურ ენისა და ლიტერატურას დამაკმაყოფილებლად ასწავლიან: მ. ყარალაშვილი (სიმონიანთხევის საშ. სკოლა), ე. ამირხანაშვილი, მ. ბუჯიაშვილი (ხევსურთსოფლის საშ. სკოლა), ნ. მახაროვა, ა. კოკოზაშვილი (ტუშურების საშ. სკოლა), ს. ზარავანდაშვილი (ღუღელების საშ. სკოლა), ი. აფციაური (ნაქილაქრის საშ. სკოლა), მ. ყაზახაშვილი (თიანეთის საშ. სკოლა).

აღნიშნული მასწავლებლების მუშაობაში, მართალია, შეინიშნება ცალკეული ნაკლოვანებანი, მაგრამ არსებითი ჩავარდნები არ გააჩიათ, საგანს დამაკმაყოფილებლად ფლობენ და მოსწავლეებმაც იციან განვლილი საპროგრამო მასალა.

მშობლიურ ენისა და ლიტერატურას სუსტად ასწავლიან: თ. მამულაშვილი (ტუშურების საშ. სკოლა), მ. წიკლაური (ღუღელების საშ. სკოლა), ლ. სომხიშვილი (ხევსურთსოფლის საშუალო სკოლა).

ცული შთაბეჭდილება დატოვა თ. მამულაშვილის (ტუშუტუბის საშ. სკოლა), გაკვეთილების გევამ, რომელიც სასკოლო ენობრივი შეცდომებით.

მ. წიკლაურის (ღუღუღების საშ. სკოლა) გაკვეთილი IX კლასში (გაკვ. თემა „გრიგოლ ორბელიანის ბიოგრაფია“) ხასიათდებოდა მთელი რიგი ნაკლოვანებებით: მოსწავლეები მეტყველებდნენ ძალზე ცუდად, უშვებდნენ ენობრივ და ფაქტობრივ შეცდომებს, რაც შეუმჩნეველი რჩებოდა მასწავლებელს, მაგალითად: „გრიგოლ ორბელიანი შიბაბარეს საარტილერიო სკოლაში“... „პირველად განათლება მიიღო სახლში, შემდეგ კი სასულიერო სკოლაში... „ამის გამო მრავალი ხალხი დააპატიმრეს“, „საქართველოში დაარსებული იყო რუსეთის პოლიტიკა“, „ერთხელ საპატიმროსთან მივიდა თითქმის რამოდენიმე მოქეიფეები“ და სხვ.).

გარდა ამისა, არც მასწავლებელია დაზღვეული მსგავსი შეცდომებისაგან „ეს პოემა, (ლაპარაკია გრ. ორბელიანის „საღვთაძელოზე“), ავტორმა დაწერა, როდესაც ერევანში თურქეთთან ჰქონდათ ომი“... „დავითმა, სადაც ხმალი დაადო, იქ აღმოცენდა ქალაქი, მას უწოდეს აღმშენებელი“).

არც მასწავლებელს და არც მოსწავლეებს არ გააჩნდათ ლიტერატურის ქრესტომათია. მასწავლებელმა კი ვერც ერთი ადგილი ვერ მოიყვანა ზეპირად.

ყოველივე ამას ისიც ემატება, რომ იგი უპასუხისმგებლოდ ეპყრობა მოსწავლეთა წერით ნამუშევრებსაც, რაზეც მეტყველებს ის, რომ გასულ წელს მეთექვსმეტე კლასში მხოლოდ ოთხი საკონტროლო წერა ჩატარებია. ამასთან, პირველ და მესამე მეოთხედებში ზოგიერთ მოსწავლეს არც ერთხელ არ შეუსრულებია საკონტროლო წერა, მასწავლებელმა კი მეოთხედური ნიშანი „5“ „4“ და „3“ გამოიყვანა.

უპასუხისმგებლოდ ეკიდება დაკისრებულ მოვალეობას ლ. სომხიშვილი (ხევსურთსოფლის საშ. სკოლა). ეს განსაკუთრებით ეხება მის მიერ წერითი ნამუშევრების გასწორებასა და ჟურნალში ნიშნების შეტანას.

აღნიშნული მასწავლებელი გასულ წელს ასწავლიდა დამამთავრებელ მეთექვსმეტე კლასს, მას უგულისყუროდ გაუსწორებია საგამოცდო წერითი ნამუშევრები, რაზედაც მეტყველებს ის, რომ ზოგიერთი მოსწავლეს თხუთმეტე კლასში შეუნიშნავს 5—7 შეცდომა, შეუნიშნავი დაჩენია 10—17 შეცდომა.

ლ. სომხიშვილს გასულ სასწავლო წელს ჟურნალში არ შეუტანია საკონტროლო წერის ნიშნები; გარდა ამისა, 67 გაკვეთილისე ჩაუტარებია, რომ მოსწავლეების ნიშანი საკლასო ჟურნალში არ შეუტანია.

დაბალ დონეზე ჩაატარა მან გაკვეთილიც (VII კლასში). მასალის გადაცემის დროს სჯერდებოდა ზერელე განმარტებას და უშვებდა ფაქტობრივ შეცდომებს. მაგალითად, მოსწავლეებს განუმარტა: „ფანტაზია ისეთი ამბავია, რომლის შესრულება შეუძლებელია“, „კაფია იწვევს სიცილს და ერთ ამბავს იწვევს“.

ან კიდევ: მოსწავლეებს უჩვენა სახელმძღვანელოში მოთავსებული შოთა რუსთაველის პოტრეტი და განაცხადა, რომ ეს პოტრეტი პალესტინაში ტიმოთე გაბაშვილმა აღმოაჩინა და ჩამოიტანაო.

პედაგოგიური ტაქტი აკლია ჯანგირაშვილს (თიანეთის საშ. სკოლა). მან გამოკითხვის შემდეგ დასვა მოსწავლე და განუცხადა: „სულ არა ხარ მომზადებული, მაგრამ მაინც სამიანს გიწერ სტუმრის ხათრიით“.

დუღელების საშ. სკოლის რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწ. ნ. ა. ბაბაევა თავის მუშაობაში ხელმძღვანელობს პროგრამის ძირითადი დებულებებით, მოწინავე მეთოდის მთავარი პრინციპებით, საკუთარი რწმენით, რომ ცოცხალი მეტყველება გაკვეთილზე შეაყვარებს ენას, ხოლო საგნისადმი სიყვარული და ინტერესი არის წარმატების საწინდარი.

ბაბაევამ X კლასში გაკვეთილი ჩაატარა თემაზე ა. მ. გორკის „სიმღერა შევა ზღენზე“. მოსწავლეები მზად იყვნენ ახალი მასალის გასაცნობად, ისინი კარგად პასუხობდნენ კითხვებს გორკის ბიოგრაფიიდან, იძლეოდნენ ამოქმუდავ პასუხებს რეალიზმის, რომანტიზმის, რევოლუციური რომანტიზმის, სოციალისტური რეალიზმის შესახებ. მასწავლებელი კარგად ფლობს გამოკითხვის ტექნიკას, შეუძლია დაამყაროს კონტაქტი მთელ კლასთან და ცალკეულ მოსწავლესთან. ამის შედეგად მოსწავლეებმა დაძლიეს ენისადმი შიში და არ უჭირთ ლაპარაკი რუსულად. კარგი შთაბეჭდილება დატოვეს ხევსურთსოფლის საშუალო სკოლის მასწ. ნ. ს. სააკიანის გაკვეთილებმა. ნ. ს. სააკიანი მეტყველებს კარგად, წინასწარ ემზადება გაკვეთილებისათვის, არის მკაცრი და სამართლიანი მომთხოვნი.

ნაქალაქრის საშუალო სკოლის რუსული ენის მასწავლებელი ე. ხანდოლიშვილმა იცის საგანი, მაგრამ ჯერ კიდევ კარგად არ არის დაუფლებული მისი სწავლების მეთოდებს. შემოწმებული სკოლების რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებს ვ. სუხიაშვილს (ტუშურების საშ. სკოლა), რ. ბაიაშვილს (ხევსურთ-ხოფლის საშ. სკოლა), ვ. ნიკიფოროვს (ღუღელების საშ. სკოლა); ე. კვაჭანტირაძეს, ტ. შავერდაშვილს, მ. ფიცხელაურს (სიმონიანთ-ხევის საშ. სკოლა); მ. მეჯღუმოვს (ნაქალაქრის საშ. სკოლა) არ აქვთ სპეციალური განათლება და ვერ ფლობენ ენას, მეტყველებ-ბაში უშეგებენ უხეშ შეცდომებს, ამიტომ ისინი ვერ ახდენენ მოს-წავლეთა მეტყველებაში დაშვებული შეცდომების გასწორებას.

საკლასო-საშინაო დავალების რვეულები არ სწორდება მას-წავლებელთა მიერ, მიუხედავად იმისა, რომ არის უამრავი შეც-დომა.

რაიონში არ ჰყავთ საკმარის რაოდენობის რუს. ენის მასწავლებ-ლები და იძულებულნი არიან დანიშნონ არასპეციალისტები. მიუ-ხედავად ამისა, განათლების განყოფილებას შეეძლო უფრო კარგად გაენაწილებინა კადრები, მაქსიმალურად გამოეყენებინა საგნის სპე-ციალისტები. ასეთი პედაგოგები რაიონში არიან და არც თუ გადა-ტვირთულნი არიან. აუცილებელია დატვირთვის რაციონალური განაწილება. განა დასაშვებია, რომ ხევსურთსოფლის მასწავლე-ბელს რ. ბაიაშვილს, რომელიც ვერ ფლობს რუსულ ენას, ჰქონ-დეს 23 საათი დატვირთვა?! იმავე სკოლაში ს. დიდებაშვილს, რო-მელიც უკეთ ფლობს ენას, აქვს 6 საათი დატვირთვა.

მაღალ ღონეზე ატარებს გაკვეთილებს თიანეთის საშ. სკო-ლის მათემატიკის მასწავლებელი ფ. შატბერაშვილი, მან კარგად გადასცა ალგებრის გაკვეთილი VIII კლასში, მოკლე დროში, მაკ-რამ ყურადღებით და საფუძვლიანად შეამოწმა საშინაო დავალება, მოსწავლეებს მისცა საჭირო მითითებანი, ხოლო მაგალითი, რო-მელზედაც კლასის გარკვეულ ნაწილს პასუხი სწორად არ ჰქონდა მიღებული, ერთ-ერთ მოსწავლეს სხვა მოსწავლეთა მონაწილეობით დაფაზე გადააწყვეტინა, გამოავლინა მოსწავლეთა მიერ დაშვებული შეცდომა და ნათელი გახადა მაგალითის ამოხსნის ყველა საფეხუ-რი, ამასთან, მან განტოლების $x - \frac{20x - (10 - 3x)}{156} = \frac{26x - 51}{52}$

$\frac{2(1-3x)}{13}$ ამოხსნის პროცესში მოხერხებულად დააყენა კითხვები

განვლილი მასალიდან (განტოლებათა ამოხსნის საფეხურებზე) ტოლების ძირითადი თვისებები, განტოლებათა ტოლფასობა (სხვა და სხვ.), რაზედაც მოსწავლეებმა დამაკმაყოფილებელი პასუხები გასცეს, საგულისხმოა რომ მასწავლებელი ალგებრის გაკვეთილზე უყურადღებოდ არ ტოვებს არითმეტიკის საკითხებსაც, მათ შორის ზეპირ ანგარიშს და სხვა, აღწევს გაკვეთილის ყველა მომენტში მთელი კლასის აქტიურად ჩაბმას.

დამაკმაყოფილებელი იყო ხევსურთსოფლის საშუალო სკოლის მასწავლებელ კ. ტერტერაშვილის გეომეტრიის გაკვეთილი VIII კლასში. მან საშინაო დავალების სათანადო შემოწმების შემდეგ კარგად წარმართა ახალი მასალის გადაცემა, ჩამოაყალიბა თეორემა, პარალელოგრამის II ნიშნის შესახებ, ჩაატარა თეორემის ანალიზი, მოსწავლეთა აქტიური მონაწილეობით დამტკიცა იგი, შემდეგ მოაწყო მასალის შეთვისების შემოწმება და განმტკიცება, რისთვისაც კარგად გამოიყენა შესაფერისი პრაქტიკული სავარჯიშო, თავის დროზე მისცა კლასს საშინაო დავალება.

კარგად ჩაატარა IX კლასში ალგებრისა და ელემენტარული ფუნქციების გაკვეთილი ღუღელუბის საშუალო სკოლის მასწავლებელმა მ. ჯამაგიძემ. მან საფუძვლიანად მოაწყო მიცემული დავალების შემოწმება. მოსწავლეთა უმრავლესობამ კარგად იცოდნა პირველი ხარისხის ერთუცნობიანი განტოლების გრაფიკული ამოხსნა. ყველა შემთხვევის შეგნებული განხილვით და გრაფიკების აგებისას. სათანადო ხერხების და წესების დაცვით, მასწავლებელმა კარგად ახსნა ახალი მასალა. დამაკმაყოფილებლად ჩაატარა ალგებრისა და ელემენტარული ფუნქციების გაკვეთილი X კლასში ვ. პეტრიაშვილმა და ალგებრის გაკვეთილი VII კლასში ა. ჭურგენაშვილმა (სიმონიანთხევის საშ. სკოლა), ისინი სისტემატურად მუშაობენ თავის თავზე და მომზადებული ცხადდებიან გაკვეთილებზე.

შემოწმებული სკოლების მათემატიკის მასწავლებელთა ერთი ნაწილი არ მუშაობს მონდომებით, პასუხისმგებლობით არ ეკიდება დაკისრებულ მოვალეობას, რის გამო დაბალ დონეზე ატარებს გაკვეთილებს.

არადამაკმაყოფილებლად მუშაობენ მათემატიკის მასწავლებლები: ნ. ხიბლაშვილი, ვ. ჯამაგიძე (ხევსურთსოფლის საშ. სკოლა), ს. დუღლუხაური (თიანეთის საშ. სკოლა), ხევსურთსოფლის საშ. სკოლის მათემატიკის მასწავლებელი ნ. ხიბლაშვილი ვერ ფლობს

საგანს, არ იცის საგნის სწავლების მეთოდები, მან ძალზე დაზარალებული დონეზე ჩაატარა V კლასში არითმეტიკის გაკვეთილი. მოსწავლეთა უმრავლესობას ცუდად ჰქონდა შესრულებული მიცემული საშინაო დავალება ნატურალურ რიცხვთა დამრგვალებაზე. მოსწავლეებმა მექანიკურად იციან რიცხვთა დამრგვალების წესი. თვით მასწავლებელიც უცოდინარობას ამკლავებს და დაფასთან გამოსულ მოსწავლეს ეხმარება და ეთანხმება, რომ 545823 დავამრგვალოთ მეათედამდე სიზუსტით, იქნება 545803—დაფაზე და რვეულში კეთდება ასეთი ჩანაწერი „545823=545803“. სერიოზული შეცდომები დაუშვეს მოსწავლეებმა, რაც მასწავლებლის მიერ არ გასწორდა. მოსწავლე ამბობს: „ნატურალური რიცხვების გარდა გვაქვს ნატურალური მწკრივი და რომაული რიცხვი, ციფრებით გამოსახულ რიცხვებს წერიითი ნომერაცია ეწოდება, ხოლო რიცხვებით გამოსახულ ციფრებს კი ზეპირი ნომერაცია“.

აღნიშნულ შეცდომებს მასწავლებელი არ ასწორებს—ან როგორ გაასწორებდა მასწავლებელი ამ შეცდომებს, როცა თვითონ უფრო უხეშ შეცდომებს უშვებს: მასწავლებელი კლასს „უხსნის“ შეკრების კანონებს, როცა ახალი მასალის ახსნას იწყებს, სურს კლასს მოავონოს, როგორ არითმეტიკულ მოქმედებას ეწოდება შეკრება და იგი ამბობს: შეკრება არის ისეთი არითმეტიკული მოქმედება, რომლის საშუალებითაც ჩვენ ვპოულობთ ტოლშესაკრებთა ჯამს“. გაიმეორა ეს წინადადება და გაამეორებინა რამოდენიმე მოსწავლეს. „ახლა ჩვენ შევისწავლოთ შეკრების კანონები, მაგალითად:

$$5 + 10 = 15$$

$$10 + 5 = 15$$

a, b, c, y, z—ამ ასოებს ხმარობენ ჯუფთებადობის კანონები. ე.ი. $a + b = b + a$. მასწავლებელი ასეთი და სხვა ამგვარი ფრაზებით ესაუბრება ბავშვებს გაკვეთილის ბოლომდე, რაც კომენტარს აღარ საჭიროებს. მასწავლებელს დამთავრებული ჰქვს პუშკინის სახელობის თბილისის პედაგოგიური ინსტიტუტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის დაუსწრებელი განყოფილება.

IX კლასში ალგებრა და ელემენტარული ფუნქციების გაკვეთილისათვის მოუშზადებელი გამოცხადდა ამავე სკოლის მათემატიკის მასწავლებელი ვ. ჯამაგიძე. მან გაკვეთილი არაორგანიზებულად ჩაატარა, ერთმანეთში აურია დავალებად მიცემულ მაგალითებზე და გაკვეთილზე სავარჯიშოდ აღებულ მაგალითებზე მუ-

1-3659

შობის პროცესი, მასწავლებელს თვითონ არ ჰქონდა გაკვეთილი მაგალითები, რომელთა გადაწყვეტა გაკვეთილზე განიზრახვის გამო ზოგიერთი მათგანი მოსწავლეებმა და მასწავლებელმა ვერ გადაწყვიტეს, რის გამოც მასწავლებელი უხერხულ მდგომარეობაში აღმოჩნდა. მაგალითად, ვერ შეადგინეს მიმდევრობის $\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8} \dots$

ზოგადი წევრის ფორმულა. გაუჭირდათ ლუწო რიცხვთა მიმდევრობის ზოგადი წევრის ფორმულის შედგენა. მოსწავლეებმა მასწავლებლის დახმარებით არასწორად განსაზღვრეს სასრულო და უსასრულო მიმდევრობანი და სხვ. სერიოზული ნაკლოვანებებით ხასიათდებოდა თიანეთის საშუალო სკოლის მათემატიკის მასწავლებელ ნ. დულუზაურის მიერ IX კლასში ჩატარებული აღგებრისა და ელემენტარული ფუნქციების გაკვეთილი, მას გაუჭირდა კლასისათვის აუზნა და დაესაბუთებინა ერთნაირი აზრის უტოლობათა წევრობლივი შეკრების და სხვადასხვა აზრის უტოლობის წევრობლივი გამოკლების კანონი, მასწავლებელი ზედმეტად ნერვიულობს და საგნის უცოდინარობას ავლენს. ნაკლოვანებებით ხასიათდებოდა აგრეთვე ზ. რიგიშვილის, ნ. ბურდულის, შ. ტუშურის (ტუშურების საშუალო სკოლა), თ. დიდებაშვილის (ნაქალაქის საშ. სკოლა), ქ. ხუმარაშვილის (დულელების საშ. სკოლა) მიერ ჩატარებული გაკვეთილები. მასწავლებელ ნ. ბურდულს და ქ. ხუმარაშვილს მიცემული აქვთ IV კლასში მათემატიკის გაკვეთილები, რომელთაც ახალ პროგრამებზე გადასვლასთან დაკავშირებით უჭირთ მუშაობა, მით უფრო, რომ ქ. ხუმარაშვილი (დულელების საშ. სკოლა) დამწყები მასწავლებელია. ამ სკოლაში არის შესაძლებლობა IV კლასს ასწავლიდეს უფრო გამოცდილი მასწავლებელი ჯამაგიძე, რომელსაც IV კლასში მუშაობისათვის მიმდინარე წელს მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტში კურსები აქვს გავლილი.

შემოწმებულ სკოლებში (გარდა თიანეთის საშუალო სკოლისა) არ დგას მოწოდების სიმაღლეზე მასწავლებელთა შორის მეთოდური მუშაობა. სკოლებში შექმნილია ფიზიკისა და მათემატიკის მასწავლებელთა მეთოდკომისიები, კომისიებს შედგენილი აქვთ სამუშაო გეგმები, გეგმებში გათვალისწინებული საკითხები ზოგადია და მათი განხილვა მასწავლებლებს მუშაობის გაუმჯობესებაში საჭირო დახმარებას ვერ გაუწევს.

ანალოგიური სურათთა მათემატიკის საგნობრივი წრეებში მუშაობის საქმეში, მათაც თემატიკა არასწორად აქვთ შედგენილი და მუშაობა ფორმალურ ხასიათს ატარებს, ტუშურების საშუალო სკოლაში შექმნილია V—X კლასის მოსწავლეთათვის მათემატიკის საგნობრივი წრე (ხელმძღვანელი ზ. ტუშური). წრის მუშაობის თემატიკა ღარიბია, მაგალითად, ერთ-ერთ სწდომაზე გათვალისწინებულია, რომ წრის წევრებმა მოისმინონ მოხსენება „რიცხვის გაყოფა 11-ზე“.

ტუშურების და ხევსურთსოფლის VIII და X კლასებში შემოწმდა გასულ სასწავლო წლის ბოლოს მათემატიკაში ჩატარებული საგამოცდო წერის შედეგები და აღმოჩნდა, რომ ნამუშევრებში უხარისხოა, უმეტესი მათგანი ერთმანეთისაგან არის გადაწერილი და ხშირად ადგილი აქვს შეფასების არაობიექტურობის შემთხვევებს.

დამაკმაყოფილებლად ისწავლება ფიზიკა თიანეთის საშუალო სკოლაში (მასწ. მ. მადურაშვილი, დ. კაკოშვილი. ფიზიკის კაბინეტი მოწყობილია თანამედროვე მოთხოვნილებათა დონეზე, შევსებულია საჭირო ინვენტარით და ხელსაწყო-იარაღებით, მოსწავლეები ფიზიკის საპროგრამო მასალის საფუძვლიან ცოდნას ამჟღავნებენ.

არადამაკმაყოფილებლად ისწავლება ფიზიკა ტუშურების (მასწ. ზ. რიგიშვილი, შ. ტუშური, დ. დოლიაშვილი), სიმონიანთხევის (მასწ. ნ. არდაზიშვილი) და ხევსურთსოფლის (მასწ. ვ. ჯამაგაძე) საშუალო სკოლებში, სადაც ფიზიკის გაკვეთილები VI—VIII კლასებში პედაგოგიური დატვირთვის შევსების მიზნით მიცემული აქვთ მათემატიკის მასწავლებლებს, აღნიშნული მასწავლებლები არ იცნობენ ფიზიკის პროგრამებში მომხდარ ცვლილებებს და არ იმაღლებენ თავიანთი ცოდნის დონეს, წინასწარ არ ემზადებიან გაკვეთილებისათვის, გაკვეთილებს ატარებენ დაბალმეცნიერულ და მეთოდურ დონეზე.

ტუშურების საშ. სკოლის ფიზიკის მასწავლებლები შ. ტუშური, ზ. რიგიშვილი და დ. დოლიაშვილი არასაკმაო ყურადღებას აქცევენ მოსწავლეთა საშინაო დავალებების შესრულების შემოწმებას, IX¹, IX² და X კლასებში. მათ მიერ საშინაო დავალების რვეულების შემოწმება მოხდა ზერეოდ. გაკვეთილის მსვლელობის პროცესში შეუმჩნეველი დარჩა, რომ მოსწავლეთა უმრავლესობას დავალებად მიცემული მარტივი ამოცანები ამოუხსნელი

ჭკონდათ. IX კლასელ მოსწავლეთა ინდივიდუალურა შემოწმებით გამოირკვა, რომ ისინი ნაკლებად ერკვევიან ფიზიკის ძირითად ცნებებსა და დებულებებში: მათ არ იციან თანაბარი მოძრაობის სიჩქარე, სიჩქარის ერთეულები. ვერ აგებენ თანაბარი მოძრაობის გზის გრაფიკს, სიჩქარის სხვადასხვა ($S_1=2t$, $S_2=t$) მნიშვნელობისათვის. ვერ ახერხებენ ცვლადი მოძრაობის საშუალო სიჩქარის გამოანგარიშებას: ვერცერთმა მოსწავლემ და თვით მასწავლებელმაც ვერ გადაწყვიტეს ვ. პ. დეკოვიჩის საკითხებისა და ამოცანების კრებილიდან მიცემული № 23 ამოცანა. ხოლო X კლასელი მოსწავლეები ვერ საზღვრავენ ელექტრულ ველს, მის ძალურ და ენერგეტიკულ მახასიათებლებს. არ იციან ელექტრული მუხტის, ელექტრული ველის დაძაბულობისა და პოტენციალის ერთეულები და მათი დასახელებანი ერთეულთა CG SE და SI სისტემებში.

ხევისურთსოფლის (მასწ. ვ. ჯამაგიძე) და სიმონიანთხევის (მასწ. ნ. არდაზიშვილი) საშუალო სკოლებში IX—X კლასის მოსწავლეებმა დაბალი მომზადება გამოამჟღავნეს. ხშირ შემთხვევაში მოსწავლეთაგან დაშვებულ შეცდომებს მასწავლებლებიც ვერ ასწორებენ. მაგ. თვით მასწ-ები ადასტურებენ, რომ თუ ერთმანეთისადმი კუთხით მიმართული მდგენელი მოძრაობების სიჩქარეებია: $V_1=2 \frac{მ}{წმ}$

და $V_2 = 3 \frac{მ}{წმ}$, მაშინ რეზულტატური მოძრაობის სიჩქარე იქნება 5 მ/წმ. ან შეიძლება, რომ 20 წმ-ის განმავლობაში ტყვია მოძრაობდეს შაშხანის ლულაში და მისი მოძრაობის აჩქარება იყოს $30 \frac{მ}{წმ^2}$ უფრო მეტიც, IX კლასში თვითონაც ვერ განსაზღვრეს მოძრაობათა დამოუკიდებლობის პრინციპი, ხოლო X კლასში ელექტრული ველის მატერიალურობის საკითხი და სხვ.

ფიზიკის სწავლების საკითხს არასაკმაო ყურადღება ექცევა აგრეთვე ნაქალაქრის (მასწ. ზ. ზურაბიშვილი) და დუღელების (მასწ. მ. ჯამაგიძე) საშუალო სკოლებში, სადაც მასწავლებლები მოსწავლეებს არ აძლევენ ფიზიკის ძირითადი ცნებების და დებულებების საფუძვლიან ცოდნას, სრულიად უგულებელყოფენ თვალსაჩინოებათა გამოყენებას სწავლებაში და სხვა, ამიტომ მოსწავლეები ფიზიკაში საპროგრამო მასალის დაბალ მომზადებას ავლენენ.

შემოწმებულ სკოლებში ნაკლები ყურადღება ექცევა ფიზიკულ სასწავლო-მატერიალური ბაზის შექმნა-განმტკიცების საქმეს. მაგ. ტუშურების (კაბინეტის გამგე შ. ტუშური, ლაბორანტი ლ. ბაკა-შვილი), ნაქალაქარის (კაბინეტის გამგე ზ. ზურაბიშვილი, ლაბორანტი თ. ჩოქური) და ლულელების (კაბინეტის გამგე მ. ჯამაგიძე, ლაბორანტი ე. სავინაშვილი) საშუალო სკოლებში ფიზიკის კაბინეტისათვის გამოყოფილია თითო არასაკმარის ფართობის მქონე ოთახი, რაც ხელსაწყოთა და სხვა სამეურნეო ინვენტარის დამზადრე საწყობსაც წარმოადგენს. და მასში მეცადინეობა ნორმალურად არ შეიძლება ჩატარდეს. არსებული ხელსაწყო-იარაღები დარგობრივად არ არის განლაგებული და საინვენტარო წიგნის მიხედვით არ არის მოწესრიგებული მათი აღრიცხვა. არ არის გამოყენებული ტექნიკური საშუალებანი — კინოსაპროექციო აპარატი და სხვ. ხოლო ხევისურთსოფლის და სიმონიანთხევის საშუალო სკოლებში ფიზიკისათვის კლას-კაბინეტები მოწყობილი, სადაც ნორმალური მუშაობა შეუძლებელია.

არასწორადაა დაგეგმილი ფიზიკის მასწავლებლთა შორის მეთოდური მუშაობა. შემოწმებულ სკოლებში შექმნილია ფიზიკამათემატიკის მასწავლებლთა მეთოდკომისია, რომლის სამუშაო გეგმა მეტად ზოგადია.

დაბალ დონეზეა დაყენებული მოსწავლეთა წრეობრივი მუშაობა ფიზიკაში. ფიზიკის წრე არ არის შექმნილი ტუშურების საშუალო სკოლაში, ხოლო სხვა სკოლებში ჩამოყალიბებულია VI—X კლასის მოსწავლეთათვის ერთი წრე, რომლის გეგმაშიც შეტანილია საპროგრამო საკითხები.

სათანადო სიმაღლეზეა დაყენებული ბიოლოგიის სწავლება მირზა გელოვანის სახელობის თიანეთის საშუალო სკოლაში (მასწ. თ. ბაიაშვილი). მასწავლებელი დაუფლებულია საგანს და საგნის სწავლების მეთოდებს. ის ყოველდღიურად ემზადება გაკვეთილებსათვის, სწავლებაში იყენებს თვალსაჩინოებას, ატარებს პროგრამით გათვალისწინებულ პრაქტიკულ სამუშაოებს და სადემონსტრაციო ცდებს. მის მიერ მოსწავლეებისათვის დასმული კითხვები წინასწარ მოფიქრებული და კონკრეტული შინაარსისაა და ამასთან ერთად იგი მოსწავლისაგან მოითხოვს სწორ და სრულ პასუხს. იგი მოსწავლეთა მიერ დაშვებულ არც ერთ შეცდომას გაუსწორებელს არ სტოვებს. მასწავლებლის მიერ VI კლასში ჩატარებული გაკვეთილი თემებზე: პარკოსანთა ოჯახი (ლობიო, სოია)

პედაგოგიურ-მეთოდური თვალსაზრისით სწორად იყო წარმართული
ლი. მოსწავლეები კარგად ერკვევიან საკითხებში: როგორი აგებუ-
ლება გააჩნიათ იმ მცენარეების ყვავილებს, რომლებიც მიეკუთვნ-
ებიან ვარდისებრთა ოჯახს, რა თვისებებით განსხვავდებიან ერთ-
მანეთისაგან ორლებნიანი და ერთლებნიანი მცენარეები.

გარკვეული ხარვეზებით ხასიათდება ბიოლოგიის სწავლება
სოფ. ნაქალაქრის საშ. სკოლაში (მასწ. მ. წიქარაძე), სოფ. ხევსურთ-
სოფლის საშ. სკოლაში (მასწ. გ. ბუჯიაშვილი) და სოფ. სიმონ-
ნიანთხევის საშ. სკოლაში (მასწ. ლ. ტაბატაძე).

მასწ. ტაბატაძის ვაკვეთილის გეგმა ფორმალურ ხასიათს
ატარებს. გეგმაში გადასაცემი მასალა კითხვებად არის დანაწილე-
ბული, მაგრამ არ არის მითითებული იმაზე, თუ რა მეთოდი
და რა დიდაქტიკური მასალა იქნება გამოყენებული ამა თუ იმ
ვაკვეთილზე.

X კლასის მოსწავლეთა ცოდნა ძალზე დაბალია—ისინი ვერ
ერკვევიან რომელ წიგნში ჩამოაყალიბა ჟან ბატისტ ლამარკმა
თავისი ევოლუციური იდეები და რომელ წელს გამოვიდა ეს წიგ-
ნი, რომელ წიგნში ჩამოაყალიბა ჩარლზ დარვინმა თავისი ევოლუ-
(ციურ იდეები და რომელ წელს გამოვიდა ეს წიგნი, რამ განაპი-
რობა, რომ ჩ. დარვინმა გადაწყვიტა ხუთი წლით ემოგზაურა
1831—1836 წ.) გემ „ბიგლით“ დედამიწის გარშემო?

რატომ არის, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ევოლუციის
იდეები პირველად ჩამოაყალიბა ლამარკმა, მაინც დარვინი ითვლე-
ბა ევოლუციური მოძღვრების მამამთავრად, წარმოდგენა არა
აქვთ მალთუსის მოძღვრების რეაქციულ არსზე.

მასწ. გ. ბუჯიაშვილის მიერ ჩატარებული ვაკვეთილებიც
გარკვეული ხარვეზებით ხასიათდება. მაგ. X კლასში გადასაცემი
მასალა—„პირველი რუსი ევოლუციონისტები“,—ისე გადასცა, რომ
არაფერი უთქვამს რადიშჩევის ფილოსოფიურ შეხედულებებზე,
კავერზნევის ნაშრომზე „ცხოველთა გარდაქმნის შესახებ“, მეტად
ბუნდოვნად ისაუბრა რუს ევოლუციონისტ რულიეზე და სხვ. სწო-
რედ ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ მოსწავლეები ვერ სცემენ
პასუხს რაში მდგომარეობს კ. ლინეის შრომების მნიშვნელობა
მეცნიერების შემდგომი განვითარებისათვის? რას თვლიდა ლამარკი
ევოლუციის მამოძრავებელ ძალად? როგორ ხსნიდა ლამარკი სახეო-
ბათა მრავალფეროვნებას და გარემოს კონკრეტული პირობები-
სადმი ცოცხალ არსებობა შეგუებას?

მასწ. მ. წიქარაძე გაკვეთილზე ნაკლებად იყენებს თვალსაზრისით
ჩინობას. V კლ. ახალი მასალა: „ნაყოფი და თესლი, მათი გავრ-
ცელების სამარჯვები“ ყოველგვარი თვალსაჩინობის გარეშე ახსნა.
არ გამოუყენებია სურათები, ნატურალური ობიექტები და საპერ-
ბარიუმო მასალა. ასეთნაირი მუშაობით უნდა აიხსნას ის გარე-
შობა, რომ მოსწავლეები ყვავილის აგებულების დახასიათებისას
ერთმანეთისაგან ვერ არჩევენ ბუტკოს და მტვრიანას, არ იციან,
რომ ხორბლას ყვავილედს თავთავი ეწოდება, სიმინდისას—ტარო,
ცირცვლისას—ფარი, სტაფილოსას—ქოლგა, ხოლო მზესუმზირისას
კიდევ კალათა, ერთმანეთისაგან ვერ ასხვავებენ ყვავილს და ყვა-
ვილედს და სხვ.

შესწავლილი სკოლების (სოფ. ლუღელების, სოფ. სიმონიანთ-
ხევის, სოფ. ხევსურთსოფლის, სოფ. ნაქალაქრის და სოფ. ტუშუ-
რების საშუალო სკოლების) სასწავლო-მატერიალური ბაზა ძალზე
ღარიბია. ამ სკოლების ბიოლოგიის კლასკაბინეტებში საკმაოდ არ
არის წარმოდგენილი მწვანე მცენარეები, ხოლო რაც არის, არც
იმათ გააჩნიათ სწორად გაფორმებული ბიოლოგიური პასპორტი;
არ არის მოსწავლეთა ძალებით შეგროვილ-დამუშავებული თვალ-
საჩინო მასალები, მაშინ, როდესაც ამ საქმის მოწესრიგება მნიშვნე-
ლოვნად გაამდიდრებდა სასკოლო ბიოლოგიის კლას კაბინეტებს,
რაც თავის მხრივ ხელს შეუწყობდა ბიოლოგიის უკეთ სწავლების
საქმეს.

აღნიშნულ სკოლებში გარკვეული ხარვეზებით ხასიათდება
ბიოლოგიური წრეების მუშაობაც; ამ წრეებში არ არიან გაერთიან-
ებული VIII—X კლასის მოსწავლეები.

აღნიშნულ სკოლებს გააჩნიათ სასწავლო მიწის ნაკვეთები,
მაგრამ ნაკვეთების გამოყენება ბიოლოგიის სწავლების მიზნით არ
ხდება; სკოლებს არ გააჩნიათ მოსწავლეთა ასაკის შესაბამისი სა-
მუშაო იარაღები, რაც თავის მხრივ გარკვეულ გავლენას ახდენს
მოსწავლეებში ნაკვეთზე მუშაობის სიყვარულის გამომუშავებაზე
და მათ მიერ შესრულებული სამუშაოს ხარისხზე.

სკოლებს არ გააჩნიათ ჩატარებული პრაქტიკულ-ლაბორა-
ტორული სამუშაოების აღრიცხვა. საინვენტარიზაციო წიგნში
ერთმანეთში არეულად არის წარმოდგენილი ის თვალსაჩინო მა-
სალა, რაც სკოლებს გააჩნიათ ბიოლოგიაში, ყოველივე ეს ამწე-
ლებს საინვენტარიზაციო წიგნის პრაქტიკულად გამოყენების
საქმეს.

ბიოლოგიაში ახალი პროგრამის მოთხოვნების შესაბამისად ძირითადი აქცენტი გადატანილია ლაბორატორიული პრაქტიკულების ჩატარებაზე და თვალსაჩინოების ნაყოფიერად გამოყენებაზე; თიანეთის რაიონის შესწავლილ სკოლებში ბიოლოგიის კაბინეტების დღევანდელი აღჭურვილობა ვერ აკმაყოფილებს ახალი პროგრამის მოთხოვნებს, აქედან ბუნებრივია გამომდინარეობს ის, რომ ეს გარემოება გარკვეულ დაღს ასვამს რაიონის სკოლებში ბიოლოგიის საფუძვლიანად შესწავლის საქმეს.

თიანეთის საშ. სკოლის ქიმიის მასწ. ს. იმერლიშვილი ყოველდღიურად ეზადება გაკვეთილებისათვის და არც ერთ გაკვეთილს არ ატარებს თვალსაჩინოების გამოყენების გარეშე. კარგი იყო მის მიერ VIII კლასში ჩატარებული გაკვეთილი — „მჟავების ქიმიური თვისებები“. მასწავლებელმა ამ მასალის ახსნისას ჩაატარა სადემონსტრაციო ცდა, რომლის საშუალებითაც მოსწავლეებს უჩვენა Na-ის მოქმედება მარილმჟავას კონცენტრირებულ ხსნარზე, ამისათვის სინჯარაში ჩაასხა ცოტაოდენი მარილმჟავას კონცენტრირებული ხსნარი, სინჯარა დაამაგრა შტატივზე და მჟავაში მოათავსა Na-ის გასუფთავებული პატარა ნაჭერი.

მოსწავლეების ყურადღება გამაზვიანებელი იყო რეაქციის მსვლელობაზე, რომლის პროცესშიც მასწავლებელმა ანთებული კვარით შეამოწმა წყალბადის გამოყოფა (რაც შეიმჩნევა იმით, რომ კვარი იწვის ფეთქვით), ამავდროს სინჯარაში დიდი რაოდენობით დაილექება თეთრი კრისტალური ნივთიერება — სუფრის მარილი.

მასწავლებლის დამაჯერებელი ახსნის შედეგად მოსწავლეებმა ერთხელ კიდევ აღადგინეს წინა კლასში მიღებული ცოდნა მჟავების ქიმიური თვისებების შესახებ, რომ მჟავებს მჟავე გემო აქვთ. მათი ხსნარი ლაკმუსს აწითლებს, ფენოფტალეინს ფერს არ უცვლის, ისინი ურთიერთობენ მეტალებთან, რის შედეგად მიიღება მარილი და წყალბადი. მჟავის და ტუტის ურთიერთმოქმედებისას მიმდინარეობს ნეიტრალიზაციის რეაქცია და ა. შ.

ასევე ენერგიულად და საქმის დიდი ცოდნით მუშაობს მოსწავლეებთან პ. საგინაშვილი (დუღელების საშ. სკოლა). მის მიერ ჩატარებული გაკვეთილი VIII კლასში თემაზე: „ფუძეები და მისი თვისებები“ მეთოდურ-პედაგოგიური თვალსაზრისით გამართული იყო. მან კარგად და დამაჯერებლად აუხსნა მოსწავლეებს, რომ

ფუძის მოლეკულა შეიცავს მეტალს და მასთან დაკავშირებული
 ერთი ან რამოდენიმე ჰიდროქსილის ჯგუფს; ამასთან ერთად
 დაუდასტურა თუ რატომ არის ჰიდროქსილის ჯგუფი ერთვალენ-
 ტიანი და თუ რატომ არის, რომ მის მოლეკულაში მეტალს ატომ-
 თან ერთი ან რამოდენიმე ჰიდროქსილის ჯგუფია დაკავშირებული.
 ყოველივე ამის შემდეგ ჩამოაყალიბა განსაზღვრება ფუძეების შე-
 სახებ. მან კარგად და საფუძვლიანად განუმარტა მოსწავლეებს ის
 განსხვავება, რომელიც არსებობს ფუძესა და ტუტეს შორის, რომ-
 ლის დროსაც შეჯამებული სახით მიაწოდა მათ, რომ ისინი წარ-
 მოადგენენ წყალში ძლიერ კარგად ხსნად მყარ ნივთიერებებს,
 წყალში გახსნის დროს გამოყოფენ დიდი რაოდენობით სითბოს და
 ანიონებზე ყველა მჟავას. ცხიმებთან მათი ურთიერთქმედებისას
 მიიღება წყალში კარგად ხსნადი საპონი. ყოველივე ამის შემდეგ
 ისაუბრა მათი გამოყენების შესახებ მრეწველობასა და ყოველ-
 დღიურ ცხოვრებაში. ჩაატარა სადემონსტრაციო ცდები ტუტეების
 ინდიკატორებზე მოქმედების შესახებ და მათი ურთიერთმოქმედ-
 ბის შესახებ მჟავებთან (ნეიტრალიზაციის რეაქცია). მოსწავლეთა
 ცოდნა მყარი და საფუძვლიანია.

გარკვეული ხარვეზებით ხასიათდება ქიმიის სწავლება სოფ.
 ხევსურთსოფლის საშ. სკოლაში (მასწ. ვ. ბუჯიაშვილი), სოფ. სიმო-
 ნიანთხევის საშ. სკოლაში (მასწ. ვ. ცოცხალაშვილი), სოფ. ნაქა-
 ლაქრის საშ. სკოლაში (მასწ. მარგო წიქარაძე) და სოფ. ტუ-
 შურების საშ. სკოლაში (მასწ. დ. თანიაშვილი).

აღნიშნული მასწავლებლები ნაკლებად ზრუნავენ საკუთარ
 მეთოდურ-პედაგოგიური ცოდნის ამაღლებაზე, გაკვეთილებს ატა-
 რებენ ზერელედ და მოუფიქრებლად, სათანადო ყურადღებას არ
 აქცევენ გაკვეთილებზე თვალსაჩინოების (ტექნიკური საშუალებე-
 ბის) გამოყენების საქმეს და არ იჩენენ მონდომებას ქიმიის კაბი-
 ნეტის შევსებისათვის. სწორედ ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ
 მოსწავლეები ელემენტარულ კითხვებზე იძლევიან ბუნდოვან და
 არაღამაკმაყოფილებელ პასუხებს.

ზემოთ მითითებულ სკოლებში ქიმიის სწავლების საქმეს ხელს
 უშლის ისიც, რომ მათ არ გააჩნიათ ქიმიის კაბინეტ-ლაბორატო-
 რიები; უკეთეს შემთხვევაში ამ სკოლებში არის კომბინირებული
 (ქიმია-ბიოლოგიის) კაბინეტ-ლაბორატორიები.

არაღამაკმაყოფილებლად არის შედგენილი სკოლებში ქიმიის
 წრის სამუშაო გეგმები, გეგმით გათვალისწინებული საკითხები

თეორიული ხასიათისაა. არ არის გათვალისწინებული თეორიული ხელსაწყოების დამზადება.

კარგადაა დაყენებული ისტორიის სწავლება თიანეთის საშ. სკოლაში. მასწავლებელი რ. იარაჯული ბეჯითად ემზადება თითოეული გაკვეთილისათვის, მოხდენილად იყენებს სწავლებაში თვალსაჩინოებასა და ტექნიკურ საშუალებებს, მიმზიდველად და გასაგებად ხსნის გაკვეთილის მასალას. მოსწავლეებმა შეგნებულად იციან ისტორიული მოვლენები და ფაქტები, საფუძვლიანად ერკვევიან ისტორიული მოვლენების მიზეზ-შედეგობრივ კავშირში. IX კლასის მოსწავლეებმა შეგნებულად გადმოსცეს საფრანგეთ-პრუსიის ომის მიზეზები და საბაბი, ბისმარკის საშინაო და საგარეო პოლიტიკა. სამთა კავშირისა და ანტანტის შექმნა და სხვ. ასევე კარგად ასწავლის ისტორიას ამავე სკოლის მასწავლებელი ი. მგელიაშვილი, VII კლასის მოსწავლეებს საქართველოს ისტორიაში ზუსტად ჰქონდათ აღნიშნული კონტრულ რუკაზე ის ადგილები, სადაც აღმოჩენილია წინაგვაროვნული საზოგადოების ადამიანთა ნაკვალევი. ქვედა იაშტუხა (ქ. სოხუმის ახლოს), სოფ. რუხი (ზუგდიდის რაიონი), წოფი (მარნეულის რაიონი), ჭოლოვანი (ჭიათურის რაიონი) და ა. შ. დამაკმაყოფილებლად ასწავლის ისტორიას ნაქალაქრის საშუალო სკოლის მასწავლებელი მ. არჩემაშვილი. X კლასის მოსწავლეებმა დამაკმაყოფილებლად გადმოსცეს სსრ კავშირის სოციალიზმის აშენების ლენინური გეგმა, სოციალისტური ინდუსტრიის განვითარება, სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაცია და კულტურული რევოლუციის განხორციელება, I, II და III ხუთწლედების ძირითადი ამოცანები და შედეგები.

ასევე დამაკმაყოფილებლად ასწავლის ისტორია-საზოგადოებათმცოდნეობას სიმონიანთხევის საშუალო სკოლის ისტორიის მასწავლებელი ბ. ქაშიაშვილი. X კლასის მოსწავლეებმა საზოგადოებათმცოდნეობაში დამაკმაყოფილებლად განმარტეს მარქსიზმის წარმოშობის ისტორიული წინამძღვრები, მარქსიზმ-ლენინიზმის შემადგენელი ნაწილები და მისი მთავარი გარდამქნელი როლი, მარქსისტული დიალექტიკის კანონები და დიალექტიკა როგორც სინამდვილის შემეცნებისა და გარდაქმნის მეთოდი და ა. შ.

დამაკმაყოფილებლად ასწავლიან ისტორიას აგრეთვე ხევსურთ-სოფლისა და სიმონიანთხევის საშუალო სკოლების მასწავლებლები მ. ფიცხელაური და კ. პატურაშვილი.

სუსტად ფლობს საგანს და მისი სწავლების შეთხდის ნაქა-
 ლაქარის საშუალო სკოლის მოსწავლეებელი ვ. გაბილაური.
 კლასში არასწორად იქნა განმარტებული სამრეწველო გადატრია-
 ლების ორი მხარე, მწარმოებლური ძალები და წარმოებითი ურთი-
 ერთობანი, წარმოების საშუალებები. ჯორჯ ვაშინგტონის პოლი-
 ტიკა, 1774 წ. ფილადელფიის კონფერენცია. 1773 წლის ბოსტონის
 ხოცვა—ბოსტონის ჩაის სმა. 1765 წლის საგერბო გამოსაღე-
 ბის კანონი და ა. შ. ასევე ისტორიული ფაქტებისა და მოვლენე-
 ბის არაღამაკმაყოფილებელი ცოდნა გამოამჟღავნეს ლუღელების
 საშ. სკოლის V კლასის (მასწ. ე. აფხაზიშვილი) მოსწავლეებმა.
 მათ ვერ განმარტეს რა არის ისტორია, რას მოგვითხრობს ძველი
 მსოფლიო ისტორია, რა არის არქეოლოგია, რატომ გაუჩნდა პირ-
 ვეღოვანი ადამიანი რელიგიური რწმენა, რა ზებუნებრივი ძალები
 სწამდათ პირველყოფილ ადამიანებს, რა ზიანი მოჰქონდა ამ
 რწმენას და ა. შ. ასევე დაბალი მომზადება გამოამჟღავნეს საზო-
 გადოებათმცოდნეობაში ამავე სკოლის X კლასის (მასწ. ქ. ჭინჭა-
 რაული) მოსწავლეებმა. მათ არ იცოდნენ მარქსიზმის წარმოშობის
 ისტორიული წინამძღვრები. ბუნებასა და საზოგადოებაზე შეხედუ-
 ლებებში მარქსიზმის მიერ განხორციელებული რევოლუციური გა-
 დატრიალების მნიშვნელობა. მარქსიზმ-ლენინიზმის შემადგენელი
 ნაწილები მატერია და მისი არსებობის ძირითადი ფორმები, დია-
 ლექტიკის კანონები და ა. შ. ასევე არაღამაკმაყოფილებელი მომ-
 ზადება გამოამჟღავნეს საზოგადოებათმცოდნეობაში ტუშურების
 საშ. სკოლის X კლასის (მასწ. შ. ფილაური) მოსწავლეებმა.

კარგადაა დაყენებული გეოგრაფიის სწავლება თიანეთის საშ.
 სკოლაში. VII კლასის (მასწ. ვ. არდაზიშვილი) მოსწავლეებმა ზუს-
 ტად დაახასიათეს 11 სრ კავშირის მოკავშირე რესპუბლიკები. ყველა
 მოსწავლეს აქვს გეოგრაფიული ატლასები და კონტურული რუ-
 კები და ზუსტად ასრულებს პროგრამით გათვალისწინებულ სა-
 მუშაოებს. მოსწავლეები ახდენენ დაკვირვებას ბუნებაზე და აღგე-
 ნენ კალენდარს. ასევე კარგადაა დაყენებული გეოგრაფიის სწავ-
 ლება სიმონიანთხევის საშ. სკოლაში. მასწ. თ. ბარაშვილი გულმოდ-
 გინედ ემზადება ყოველი გაკვეთილისათვის და მაღალ აკადემიურ
 დონეზე ატარებს მას, მოსწავლეებს აძლევს მტკიცე და საფუძვ-
 ლიან ცოდნას. VIII კლასის მოსწავლეებმა კლიმატური რუკის მი-
 ხედვით ზუსტად განსაზღვრეს იანვრის საშუალო ტემპერატურები
 მდინარე ნევის შესართავსა და ვოლგის შესართავში და ახსნეს

რატომ არის აქ ასეთი ტემპერატურები. ასევე შეგნებულად გავწავლით მართეს რსფსრ-ს ევროპულ ნაწილში სად მოდის მეტი ნალექი სად ნაკლები? რაზეა ეს დამოკიდებული და ა. შ.

სუსტად ფლობს საგანს და მისი სწავლების მეთოდს ტუშურების საშ. სკოლის გეოგრაფიის მასწ. ნ. ცაცაბაშვილი. VII კლასში მასწავლებლის მიერ არასწორად იქნა დასახელებული ევროპის სოციალისტური სახელმწიფოები. გდანსკის უბის ნაცვლად ასახელებს რიგის უბეს, არ განუმარტა მოსწავლეებს, რომ სსრ კავშირის ფართობის სიდიდე მნიშვნელოვანი ფაქტორია ქვეყნის სახელმწიფოებრივ, -სამეურნეო, კულტურული ცხოვრებისა და მოსახლეობის ისტორიულ ბედში, რომ სიმდიდრის მრავალფეროვნება ხელს უწყობს ქვეყნის სწრაფ განვითარებას. მოსწავლეებმა ვერ შესძლეს სსრ კავშირის საზღვრების შემოხაზვა, ვერ უჩვენეს ჩელუსკინის კონცხი, ფრანციოსების მიწა, ბერინგის სრუტე და ა. შ. VI კლასის მოსწავლეებმა კი ვერ განსაზღვრეს აფრიკის გეოგრაფიული მდებარეობის თავისებურება, აფრიკის განფენილობა გრადუსობითა და კილომეტრობით ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ, ვერ უჩვენეს რუკაზე საით მიდიოდა სამგზავრო გზა ევროპიდან სამხრეთ აზიაში სუეცის არხის გაყვანამდე და გაყვანის შემდეგ. ვერ გაარკვიეს რუკაზე ვასკო და გამას გზა აფრიკის ირგვლივ და ლივინგსტონის და იუნკერის მოგზაურობათა მარშრუტები, რატომ იყო, რომ აფრიკის შიგა ნაწილებში ევროპელებმა დიდხანს ვერ შეაღწიეს და სხვ.

ასევე დაბალი მომხადება გამოამჟღავნეს გეოგრაფიაში ლუღელების საშუალო სკოლის VI კლასის (მასწ. ქ. ჭინჭარაული) და ნაქალაქარის საშუალო სკოლის VIII კლასის (მასწ. ნ. დავითაშვილი) - მოსწავლეებმა. აღნიშნული სკოლების მოსწავლეებს არ გააჩნიათ გეოგრაფიული ატლასები, კონტურული რუკები. სკოლებში არაა მოწყობილი გეოგრაფიის მოედნები და არ წარმოებს დაკვირვება ბუნებაზე.

ცალკეული საგნების სწავლებაში არსებული სერიოზული ნაკლოვანებები შედეგია იმისა, რომ სუსტია შინა სასკოლო კონტროლი და ხელმძღვანელობა. ტუშურების საშუალო სკოლის დირექტორმა შ. ფილაურმა ვერ გვიჩვენა 1970—1971 სასწავლო წელს მოსმენილი გაკვეთილების ანალიზები, ხოლო მიმდინარე სასწავლო წელს მოსმენილი ჰქონდა მხოლოდ ერთი გაკვეთილი, იმავე სკოლის დირექტორის მოადგილეს სასწავლო მუშაობის

დარგში დ. დოლიაშვილს გასულ სასწავლო წელს მოსმენილი მხოლოდ 11 გაკვეთილი, მიმდინარე სასწავლო წელს 6 გაკვეთილი, ამ ნაკლის დასაფარავად ის შეეცადა წარმოედგინა წინა წლებში მოსმენილი გაკვეთილების ანალიზების რვეული, სადაც ამოფხეკილია სასწავლო წელი, მასწავლებლების გვარი და სახელი და ჩაწერილია მასწავლებლები, რომლებიც გასულ წელს ასწავლიდნენ ამ კლასებს.

მცირე რაოდენობით აქვთ მოსმენილი გასულ და მიმდინარე სასწავლო წელს გაკვეთილები სიმონიანთხევის საშუალო სკოლის დირექტორს კ. პატურაშვილს (21), დირექტორის მოადგილეს სასწავლო მუშაობის დარგში ნ. დავითაშვილს (39), ლუღელების საშ. სკოლის დირექტორს პ. საგინაშვილს (21). დირექტორის მოადგილეს სასწავლო მუშაობის დარგში მ. ბეჭაურს გასულ სასწავლო წელს მოსმენილი გაკვეთილების ანალიზები არ აღმოაჩნდა, მ/წელს კი მოსმენილი ჰქონდა მხოლოდ 3 გაკვეთილი, ნაქალაქარის საშ. სკოლის დირექტორს მ. არჩემაშვილს (25), დირექტორის მოადგილეს სასწავლო მუშაობის დარგში ე. ზურაბიშვილს 49. ისინი არ ემზადებიან გაკვეთილებზე დასწრებისათვის, ვერ წვდებიან ცალკეული მასწავლებლების მუშაობის შინაარსს. ვერ ახერხებენ გაერკვნენ, თუ რა სტიკვათ, რა აწუხებთ, რა დახმარება სჭირდებათ მასწავლებლებს, გაკვეთილების ანალიზებში არ ჩანს გაკვეთილის იდეური, აკადემიური და მეთოდური მხარეები, ისინი მხოლოდ გაკვეთილების მსვლელობის ფიქსაციას წარმოადგენენ. ზოგჯერ კი მათი გაკვეთილებზე დასწრების ჩანაწერები მეცნიერულად გაუმართლებელი და შეუსაბამოა, მაგალითად, ხევსურთსოფლის საშ. სკოლის დირექტორის მოადგილის მ. დავითაშვილის ერთ-ერთი გაკვეთილის ანალიზში ვკითხულობთ: „გოგირდმჭავა დაიშლება გოგირდად და წყლად“. ხოლო ტუშურების საშ. სკოლის დირექტორის მოადგილის სასწავლო მუშაობის დარგში დ. დოლიაშვილის ბიოლოგიის გაკვეთილის ანალიზში ჩაწერილია: „ახალი მასალა (ვაზი) მასწავლებელმა ახსნა თვალსაჩინოების გამოყენების გარეშე. ახალი მასალა მოსწავლეებმა კარგად აითვისეს“ და ა. შ.

ტუშურების (დირექტორი შ. ფილაური), სიმონიანთხევის (დირექტორი კ. პატურაშვილი), ხევსურთსოფლის (დირექტორი მ. ფიცხელაური), ნაქალაქარის (დირექტორი მ. არჩემაშვილი), ლუღელების (დირექტორი პ. საგინაშვილი) საშუალო სკოლებში საჭირო ყურადღება არ ექცევა გეკმიანობას. წლიურ სამუშაო გეგ-

მეგზში არ ჩანს ცალკეული საგნების სწავლების, სწავლებაში ფაქტობრივად საინოვაციო და ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენების, საპროგრამო მასალების გავლისა და ათვისების ხარისხის, მოსწავლეთა იდეური, ესთეტიკური აღზრდის საკითხების შემოწმება, მას პედაგოგიურ საბჭოს სხდომებზე ფორმალურად იხილავენ, არაა წარმოდგენილი მასწავლებლების საქმიანი წინადადებები, თუ რა სახის საკითხები წამოაყენეს მათ დამატებით, ამგვარად, გეგმები არ წარმოადგენს მასწავლებელთა კოლექტიური აზრის ნაყოფს, საერთო გეგმებში საკითხები კონკრეტულად არაა მოცემული, არ ჩანს რა უნდა გაკეთდეს, როდის და ვის მიერ უნდა შესრულდეს, ნაცვლად კალენდარული ვადებისა ჩაწერილია „სისტემატურად“, „მეოთხედის ან სასწავლო წლის განმავლობაში“ და ა. შ. გეგმებში არაა გათვალისწინებული თუ რა ღონისძიებებს გაატარებს სკოლის დირექცია ახალ პროგრამებსა და სახელმძღვანელოებზე გადასვლასთან დაკავშირებით. უფრო მეტიც, ღუღელების საშუალო სკოლის გეგმაში ისეთი ღონისძიებაც არის გათვალისწინებული, რომელიც პედაგოგიური თვალსაზრისით გაუმართლებელია. მაგ. ჩამორჩენილ მოსწავლეთა მიმაგრება ძლიერ მოსწავლეებთან ან მასწავლებლების მიერ დამატებითი მუშაობა ძლიერ მოსწავლეებთან. ზოგჯერ წლიური გეგმები გასული წლის გეგმების ასლს წარმოადგენს. მაგ. ნაქალაქარის საშუალო სკოლის გეგმაში გათვალისწინებულია „საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 50 წლისთავის მზადების“ საკითხი. ასევე ზოგადი და ტრაჯარეტული აღნიშნული სკოლების კლასის ხელმძღვანელთა სამუშაო გეგმები, ტუშურების, სიმონიანთხევის, ზეგსურთსოფლის, ღუღელების, ნაქალაქარის საშუალო სკოლებში. არადამაკმაყოფილებლად დაყენებული პედაგოგიური საბჭოების მუშაობა. გასული სასწავლო წლის მეოთხედებისა და წლის შედეგების განხილვისას არ არის გაანალიზებული სასწავლო-აღმზრდელობით მუშაობაში არსებული სერიოზული ნაკლოვანებანი და არაა დასახული კონკრეტული ღონისძიებანი მის გამოსასწორებლად. სხდომებზე არაა განხილული ცალკეული საგნების სწავლებისა, სწავლებაში თვალსაჩინოებისა და ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენებისა და კლასის ხელმძღვანელობის მუშაობის საკითხები. ტუშურების საშ. სკოლის დირექცია ნაცვლად იმისა, რომ ავლენდეს მასწავლებელთა მუშაობაში არსებულ მოუთმენელ ნაკლოვანებებს, აკადემიური ჩამორჩენილობის შესახებ მხოლოდ უყურადღებობას უცხადებს. პედაგოგიური

საბჭოები ნაკლებად იბრძვიან აკადემიურად ჩამორჩენილ და შეორეწულიან მოსწავლეთა გამოსასწორებლად. ღუღელების საშ. სკოლის პედაგოგიური საბჭოს ოქმში ვკითხულობთ: „მასწავლებლებთან მუშაობა ინტერესმოკლებულია, მათ ხელი აქვთ ჩაქნეული სუსტ მოსწავლეებზე, იარაღი დაყარეს და ფიქრობენ, ვითომდა ოროსანთა გამოსწორება შეუძლებელია. ხშირად გავიგონებთ ასეთ გამოთქმას „სწავლა არ უნდა და მე რაგქნაო“ და ა. შ.

სიმონიანთხევის საშუალო სკოლაში ზოგიერთი მასწავლებელი იჩენს უდისციპლინობას, იგვიანებს გაკვეთილებზე. ნაცვლად იმისა, რომ ასეთი მასწავლებლების მიმართ მიღებულ იქნას მკაცრი ზომები პედაგოგიურ საბჭოს სხდომაზე ასეთი მასწავლებლების გვარების დასახელებასაც კი ერიდებიან. ოქმში წერია: „მაგრამ ჯერ კიდევ ხშირია შემთხვევა, რომ მასწავლებლები იგვიანებენ გაკვეთილებზე, განსაკუთრებით გაკვეთილების ზრანორმალურ ჩატარებას ადგილი აქვს მეორე ცვლაში“. ზოგჯერ პედაგოგიურ საბჭოს გეგმაში გათვალისწინებულია პედაგოგიურად გაუმართლებელი საკითხები: ხევსურთსოფლის საშუალო სკოლის გეგმაში გათვალისწინებულია მოსწავლეთა ყოფაქცევაში ნიშნების დაკლება, მაშინ, როდესაც სკოლა ისე უნდა მუშაობდეს, რომ არ მოხდეს მოსწავლეთა მიერ ყოფაქცევის წესების დარღვევის შემთხვევა.

ტუშურების, სიმონიანთხევის, ხევსურთსოფლის, ღუღელების, ნაქალაქარის საშ. სკოლებში მეთოდურად გაუმართავად არის შედგენილი გაკვეთილების ცხრილი. ზოგი დღე ძნელად ასათვისებელი საგნებით არის გადატვირთული, ზოგი კი შედარებით იოლად ასათვისებელი საგნებით, სასწავლო დღეები თანაბარი სიძლიერის საგნებით არ არის დატვირთული, ორი და სამ საათიანი დისციპლინები ცხრილში უშუალოდ არის მოქცეული, ერთ საათიანი დისციპლინები ორშაბათს და შაბათს ისიც მე-ნ გაკვეთილებად არის მიცემული, ერთფეროვანი საგნები, მაგალითად, მათემატიკური დისციპლინები, ან ენები ცხრილში მიჯრით არის მოქცეული. საგნების სახელწოდებები ზუსტად არაა შეტანილი და ა. შ.

აღნიშნულ სკოლებში არ იწერება ბრძანებები სასწავლო-აღმზრდელობით საკითხებზე.

არაწესიერად არის წარმოებული საკლასო ჟურნალები, მეოთხედურ და წლიურ ნიშნებს ხელს არ აწერენ მასწავლებლები, საკონტროლო წერის თემები და ნიშნები არაა შეტანილი. ადგილი აქვს ნიშნების გადასწორების, ამოფხეკის შემთხვევებს, მეოთხედურ-

რი ნიშნების გამოყვანა არ ხდება მიმდინარე ნიშნების საფუძველზე. მოსწავლეებს მიმდინარე შეფასებაში უწერიათ ნიშანები, ხოლო მეოთხედის ბოლოს გამოყვანილი აქვთ შეფასება „4“ და „3“. არის შემთხვევები, როდესაც ერთ გაკვეთილზე მასწავლებლები წერენ 10—20 არაღამაკმაყოფილებელ შეფასებას და ხსნიან ახალ მასალას.

ზოგჯერ საკლასო ჟურნალებში არ შეაქვთ დამუშავებული მასალა. ტუშურების საშ. სკოლის X კლასის გასული წლის საკლასო ჟურნალში შეტანილი არ არის წლიური, საგამოცდო და საბოლოო ნიშნები. ზოგიერთ სკოლაში, სათანადო სიმაღლეზე არ დგას დისციპლინა. დიდია მოსწავლეთა მიერ გაცდენილი გაკვეთილების რაოდენობა. შემოწმების დღისათვის ტუშურების საშუალო სკოლაში არ გამოცხადებულა 51 მოსწავლე, ხოლო ნაქალაქრის საშუალო სკოლაში 54 მოსწავლე.

შ. ლომიძე (ხელმძღვანელი)

ე. ქურციკიძე

დ. შახარაძე

ი. ბეტრენკო

გ. გიორგობიანი

გ. ჯავახიძე

თ. ხურცილავა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ.
13 ნომბრის ბრძანება № 605

დამხმარე სკოლების დაწყებითი კლასების ახალი
პროგრამების დამტკიცების შესახებ

სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1970 წ.
13 ნომბრის № 30/2 გადაწყვეტილებისა და საქართველოს სსრ
განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1971 წლის 19 იანვრის № 1
დადგენილების შესასრულებლად,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. დამტკიცდეს დამხმარე სკოლის დაწყებითი კლასების ახალი პროგრამები ქართულ და რუსულ ენებში, არითმეტიკაში, სახვით ხელოვნებაში, სიმღერა-მუსიკასა და ფიზკულტურაში.

2. სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველომ (ამხ. რ. კანდელაკი) რესპუბლიკურ მეთოდკაბინეტთან (ამხ. მ. ყოლბაია) ერთად:

ა) 1971 წლის 10 ნომბრამდე უზრუნველყოს დამტკიცებული პროგრამების დაბეჭდვა და ადგილებზე დაყვანა;

ბ) ახალ პროგრამებზე გადასვლასთან დაკავშირებით მიმდინარე სასწავლო წლის დამლევამდე შეისწავლოს დამხმარე სკოლა-ინტერნატების დაწყებით კლასებში სწავლების მიმდინარეობა და შედეგი მომახსენოს;

გ) ა/წლის I-ელ ნომბრამდე შეადგინოს და კოლეგიაზე დასამტკიცებლად წარმოადგინოს ორიგინალური და რუსულიდან სათარგმნელი სახელმძღვანელოების გამოცემის გეგმა 1972—1975 წლებისათვის.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
კოლეგიის 1971 წლის 8 ოქტომბრის დადგენი-
ლება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

ПРИКАЗ № 603

**ПО МИНИСТЕРСТВУ ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИН-
СКОЙ ССР ОТ 12 ОКТЯБРЯ 1971 ГОДА**

**О мероприятиях по обеспечению сохранности
денежных средств и товарно-материальных
ценностей на предприятиях и организациях
Министерства просвещения Грузинской ССР**

Отметить, что проведенными ревизиями и проверками финансово-хозяйственной деятельности учреждений и организаций республиканского подчинения за 9 месяцев 1971 г. установлено, что за отчетный период были произведены незаконные расходы в сумме 3637 руб. и выявлено растрат и недостач 1540 руб. против 26685 руб. и 5743 рубля соответственно за прошлый год.

Наличие указанных нарушений явилось следствием отсутствия необходимого контроля за обеспечением сохранности государственной себестоимости со стороны дирекции некоторых учреждений.

Не выполняется указание о ежемесячной инвентаризационной проверке складского хозяйства в учреждениях, не введена пропускная система на территории баз, исключаящая ввоз и вывоз неучтенных товарно-материальных ценностей.

Все еще имеет место недостаточный технический контроль за строительством объектов просвещения со стороны инженеров-технадзора.

ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Руководителям всех подведомственных учреждений просвещения Грузинской ССР учреждений:

а) в месячный срок проверить сохранность товарно-материальных ценностей и денежных средств на всех подчиненных им организациях и обеспечить осуществление мероприятий, исключающих возможность растрат, хищений и нарушений финансовой дисциплины;

б) не допускать хранение денежных средств вне учреждений Госбанка, сдавать в банк всю наличность к концу дня;

в) обязать подчиненные им организации не реже одного раза в месяц производить опись складского хозяйства с составлением сличительных ведомостей.

2. Управлению снабжения и подсобных предприятий (тов. Арвеладзе С.):

а) проверить на всех предприятиях Министерства просвещения систему отпуска продукции, нормы расхода сырья и материалов;

б) обеспечить строжайший количественный учет товарно-материальных ценностей на предприятиях и базах;

в) ввести пропускную систему на базах при ввозе и вывозе товарно-материальных ценностей;

г) обеспечить на базах пожарную и охранную сигнализацию.

3. Начальнику отдела технического надзора Министерства (тов. Гегешидзе В.) обеспечить качественный технический надзор над строительством объектов просвещения, исключающий какие либо приписки и прием объектов, выполненных некачественно и с дефектами.

Принять к сведению, что за допущенные приписки на строительстве спортшколы в Кутаиси в сумме 6,8 тыс. руб. инженер-технадзор Г. Инашвили освобожден от работы со взъясанием штрафа.

4. Начальнику контрольно-ревизионного отдела (Макацария В.):

а) в месячный срок проверить сохранность товарно-материальных ценностей, в первую очередь на базах и в хозорганах Министерства;

6) подготовить вопрос для коллегии Министерства в состоянии контрольно-ревизионной работы и мерах ее улучшения, обеспечивающих качественное и своевременное проведение документальных ревизий.

ОСНОВАНИЕ: Постановление коллегии Министерства просвещения Грузинской ССР от 8 октября 1971 года.

Министр просвещения Грузинской ССР
Т. Лашкарашвили

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ.
13 ოქტომბრის ბრძანება № 604

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს აპარატში
მოქალაქეთა მიღების მდგომარეობის შემოწმების შე-
დეგების შესახებ

შემოწმებით დადგინდა, რომ განათლების სამინისტროს აპარატში წმინდწმინდოვანი მუშაობაა ჩატარებული სსრ კავშირის, უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1968 წლის 12 აპრილის ბრძანებულების „მოქალაქეთა წინადადებებისა და განცხადებების განხილვის წესის შესახებ“ ცხოვრებაში განუხრელად გატარების საქმეში განსაკუთრებით მოქალაქეთა სამინისტროში მიღებისა და მათ მიერ დასმული საკითხების სწორად და ამომწურავად გადაწყვეტის დარგში.

ამასთან ერთად მშრომელთა მიღების საქმეში არის საგრძნობი ნაკლოვანებანი. ასე მაგ. შენიშნულია, რომ მიღების საათებს არ იცავენ ზოგიერთი სამმართველო-განყოფილებები; არის შემთხვევები, როდესაც მიღების საათებში იწვევენ თათბირებსა და კრებებს, რის გამო მოქალაქეებს ზოგჯერ დიდხანს უხდებიათ ლოდინი.

არ წარმოებს მიღებაზე გამოცხადებულ მოქალაქეთა და მათ საჩივრებზე მიღებულ გადაწყვეტილებათა აღრიცხვა სპეციალურ ჟურნალებში, რის გამო არ არის იმის შესაძლებლობა, რათა დადგინდეს მიღების სრული სურათი, სახელდობრ: რა საკითხებზე მიმართავდნენ მოქალაქეები სამმართველოს და რა შედეგები მოჰყვა მათ საჩივრებსა და მოთხოვნებს.

მოქალაქეთა მიღების დღეებისა და საათების მაუწყებელი აბრები ზოგიერთ სამმართველო-განყოფილებაში მოძველებულია ან ზუსტად არ ასახავენ სინამდვილეს.

ზემოხსენებულ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრის მიზნით ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. მინისტრის მოადგილეებმა, განათლების სამინისტროს სამმართველო-განყოფილებათა უფროსებმა:

ა) სრული წესრიგი დაამყარონ მოქალაქეთა მიღების საქმეში. ზუსტად დაიცვან მიღების დღეები და საათები;

ბ) პირადად მიიღონ მშრომელები და გულდასმით მოისმინონ მათი განცხადება-საჩივრები. დაუყოვნებლივ მოახდინონ რეაგირება მოქალაქეთა ყველა თხოვნისა და კანონიერ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებისათვის;

გ) ამა თუ იმ კონკრეტული საკითხის გადაწყვეტის დროს, აუცილებელ შემთხვევაში, ადგილებიდან გამოითხოვონ საჭირო დოკუმენტები, ან გაგზავნონ ადგილებზე მუშაკები საკითხების შესამოწმებლად და ობიექტურად გადასაწყვეტად;

დ) დაუყოვნებლივ აცნობონ მოქალაქეებს მათ წინადადებებსა და საჩივრებზე მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესახებ.

2. შემოღებულ იქნეს მინისტრთან, მის მოადგილესთან და სამმართველოებში მიღებაზე გამოცხადებულ მოქალაქეთა და ზეპირ განცხადებებზე მიღებულ გადაწყვეტილებათა აღრიცხვა სპეციალურ ჟურნალებში.

3. აღმინისტრაციულ-სამეურნეო განყოფილებამ:

ა) 10 დღის ვადაში დაბეჭდოს საჭირო რაოდენობით მიღებაზე სამინისტროში გამოცხადებულ მოქალაქეთა სააღრიცხვო ჟურნალები;

ბ) ერთი თვის ვადაში გამოცვალოს სამუშაო ოთახების წინ გამოსაკრავი მოქალაქეთა მიღების დღეებისა და საათების ზუსტად მაუწყებელი აბრები.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ. 14 ოქტომბრის ბრძანება № 614

1971 წლის სახელმწიფო კაბდაბანდებით გათვალისწინებული განათლების ობიექტების მშენებლობისა და სიმძლავრეთა ექსპლოატაციაში გადაცემის გეგმების შესრულების შესახებ ახალი სასწავლო წლისათვის

კოლეგია აღნიშნავს, რომ სახალხო მეურნეობის განვითარების 1971 წლის გეგმით განათლების სამინისტროს ხაზით გათვალისწინებულია სკოლების, საბავშვო დაწესებულებათა და საბინაო მშენებლობაზე სახელმწიფო კაბდაბანდება 18634,0 ათ. მან. მათ შორის სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოებზე 15973,0 ათ. მან.

1971 წლის გეგმით გათვალისწინებულია დამთავრდეს და გადაეცეს საექსპლოატაციოდ სასკოლო შენობები 80.387 მოსწავლის ადგილზე, საბავშვო ბაგა-ბალები 3800 ბავშვ ადგილზე, სკოლა-ინტერნატების საძინებელი კორპუსები და სასკოლო ინტერნატები 4400 კვ. მეტრი ფართობით, აქედან 1 სექტემბრისათვის უნდა დამთავრებულიყო და საექსპლოატაციოდ გადაეცემოდა სასკოლო შენობები 21,627 მოსწავლის ადგილზე, საბავშვო ბაგა-ბალები 2200 ბავშვ ადგილზე, საბინაო მშენებლობა 4400 კვ. მეტრი ფართობით.

ფაქტიურად 1971 წლის 1 სექტემბრისათვის დამთავრდა და ექსპლოატაციაში გადაეცა ახალი სასკოლო შენობები 22.500 მოსწავლის ადგილზე ანუ გეგმის 104%-ი, ხოლო საბავშვო ბაგა-ბალებისა და საბინაო მშენებლობის 1971 წლის რვა თვის გეგმა არ იქნა შესრულებული, რის გამო საექსპლოატაციოდ გადაეცა საბავშვო ბაგა-ბალები მხოლოდ 190 ბავშვ ადგილზე საბინაო მშენებლობა 2560 კვ. მეტრი ფართობით.

საქართველოს სსრ მშენებლობის სამინისტროს № 7 ტრესტის მიერ (მმართველი ამხ. გ. შოთენიაშვილი) გეგმის დამთავრდა და საექსპლუატაციოდ გადაეცა ახალი სასკოლო შენობა ქ. თბილისში ხილიანის ქუჩაზე 1320 მოსწავლის ადგილზე.

მიუხედავად იმისა, რომ 1 სექტემბრისათვის სასკოლო მშენებლობის სიმძლავრეთა ექსპლუატაციაში გადაცემის გეგმა შესრულებული იქნა, ძალზედ ჩამორჩება გეგმის შესრულება ამავე პერიოდისათვის როგორც ბაგა-ბაღების ისე საბინაო მშენებლობის ხაზით, განსაკუთრებით ჩამორჩება ბაგა-ბაღების მშენებლობა ქ. თბილისში, ვანში, ქობულეთში, თერჯოლაში, ლანჩხუთში, წალენჯიხაში, ჩოხატაურში, წალკერში, ზნაურში, გალში, მანგლისში და სხვა ქალაქებსა და რაიონებში. არადაამაკმაყოფილებლად მიმდინარეობს აგრეთვე სასკოლო ინტერნატების მშენებლობა ხინაჩირში (ხულოს რაიონი), აყარაში (გულრიფშის რაიონი), მაიაკოვსკში, სადაც წლიური გეგმა რვა თვეში შესრულებულია მხოლოდ 33% ით. ასეთი დაბალი შესრულება გამოწვეულია მოიჯარადრე მშენებელი ორგანიზაციების ცუდი მუშაობით, მიუხედავად იმისა, რომ ყველა სასკოლო, საბავშვო ბაგა-ბაღებისა და საბინაო მშენებლობის ობიექტები სამინისტროს მიერ უზრუნველყოფილია ფინანსირებით და საჭირო ტექნიკური დოკუმენტაციით, მშენებელი ორგანიზაციების მიერ განათლების ობიექტები არ არის უზრუნველყოფილი მუშახელით, ტრანსპორტითა და საჭირო სამშენებლო მასალებით.

განათლების ობიექტების 1971 წლის სახელმწიფო გეგმის შესრულების უზრუნველსაყოფად კოლეგია ადგენს:

1. ეთხოვოს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს, დაავალოს საქართველოს სსრ მშენებლობისა და სასოფლო მშენებლობის სამინისტროებს სპეციალურად განიხილონ სასკოლო, საბავშვო დაწესებულებათა და საბინაო მშენებლობის მიმდინარეობა და მიიღონ ქმედითი ზომები სასკოლო მშენებლობის 1971 წლის სახელმწიფო გეგმის შესრულებისათვის.

2. დაევალოს მომარაგებისა და დამხმარე საწარმოთა სამმართველოს (ამხ. ს. არველაძე) უზრუნველყოს მ/წლის ბოლომდე ყველა დამამთავრებელი ობიექტების მშენებლობის ხარჯთაღრიცხვებში ინვენტარ-მოწყობილობის შესაძენად გათვალისწინებული თანხების მთლიანად ათვისება და ინვენტარ-მოწყობილობის გაცემა შესაბამის სახალხო განათლების განყოფილებებზე.

3. ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების ფილებათა გამგეებმა:

ა) დაუყოვნებლივ მიიღონ ზომები მიმდინარე წელს ექსპლოატაციაში გადასაცემი სკოლებისა და საბავშვო ბავა-ბალების მშენებლობის სატიტულო სიებით ინვენტარ-მოწყობილობების შესაძენად გამოყოფილი თანხების მთლიანი ათვისებისათვის და ამ ინვენტარ-მოწყობილობის მიღება და ადგილზე შეზიდვა.

ბ) გაუწიონ საჭირო დახმარება, სასკოლო და საბავშვო დაწესებულებათა ობიექტების მშენებლობას და მიაღწიონ იმას, რომ უზრუნველყოფილი იქნეს განათლების ობიექტები საჭირო მუშა ხელით და ტრანსპორტით.

4. დაევალოს კაპიტალური მშენებლობისა და ტექნიკური ზედამხედველობის განყოფილებებს (ამა. ს. უჩანეიშვილი, ამხ. ვ. გეგეშიძე) სისტემატური დახმარება და კონტროლი გაუწიონ განათლების ობიექტების მშენებლობას ადგილზე მიიღონ ზომები მ/წელს ექსპლოატაციაში გასაშვები ობიექტების მშენებლობის დასაჩქარებლად და ოპერატიულად გადაწყვიტონ წამოჭრილი ტექნიკური საკითხები.

მოახსენონ კოლეგიას განათლების ობიექტების 1971 წლის გეგმის შესრულების შესახებ მიმდინარე წლის დეკემბერში.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ.
15 ოქტომბრის ბრძანება № 615

მე-2 რესპუბლიკური კონკურსის—„ვინ უკეთ გაამწვანებს და გაალამაზებს თავის სკოლასა და მის შემოგარენს“ ჩატარების შესახებ

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ესთეტიკური აღზრდის რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის სკოლისგარეშე და კლასგარეშე მუშაობის განყოფილება მეორე წელი ატარებს რესპუბლიკურ კონკურსს—„ვინ უკეთ გაამწვანებს და გაალამაზებს თავის სკოლასა და მის შემოგარენს“.

კონკურსი მიზნად ისახავს სკოლების შენობებსა და მათ შემოგარენში შეიქმნას ესთეტიკური გარემო, ხელი შეუწყოს მოსწავლეთა შორის საკუთარი სკოლისადმი პატრიოტული გრძნობების აღზრდას, მათ შორის შრომითი ჩვევების დანერგვას, მცენარეებისადმი, ბუნებისადმი სიყვარულისა და მზრუნველობის გრძნობების გამომუშავებას.

პირველი რესპუბლიკური კონკურსის შედეგებმა გვიჩვენეს, რომ რესპუბლიკის ბევრ სკოლაში გაამწვანდა და გამშენიერდა სკოლის კარმიდამო, დაირგო მრავალი ათასი ძირი ხე, გაშენდა ყვავილნარები, ფაქიზად და გემოვნებით გაფორმდა სკოლის კაბინეტები, საკლასო ოთახები, დერეფნები.

ამასთან ერთად აღენიშნავ, რომ ჯერ კიდევ მიღწეული არ არის რესპუბლიკის სკოლების მასობრივად ჩაბმა ამ სასარგებლო ღონისძიებაში. აღსანიშნავია აგრეთვე, რომ ამ ღონისძიების ორგანიზების საქმეში მონაწილეობა არ მიუღიათ ისეთ სკოლისგარეშე რესპუბლიკურ დაწესებულებებს, როგორცაა ნორჩ ნატურალისტთა ცენტრალური სადგური და ბორის ძნელაძის სახელობის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლე, რომელთაც ერთობლივი ძალეობით დიდი დახმარების გაწევა შეეძლოთ სკოლებისათვის ესთეტიკური გარემოს შესაქმნელად.

1. მოწონებულ იქნეს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ესთეტიკური აღზრდის რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის ინიციატივა რესპუბლიკური კონკურსის— „ვინ უკეთ გაამწვანებს და გაალამაზებს თავის სკოლასა და მის შემოგარენს“ ჩატარების შესახებ და იქცეს ის ტრადიციულ ღონისძიებად.

2. კონკურსის „ვინ უკეთ გაამწვანებს და გაალამაზებს თავის სკოლასა და მის შემოგარენს“ დებულება დამტკიცდეს.

3. დამტკიცდეს კონკურსის საორგანიზაციო კომიტეტი შემდეგი შემადგენლობით:

1. მუჯირი ჯ. ვ.—ესთეტიკური აღზრდის რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის დირექტორი (თავმჯდომარე)
2. დარსალია ქ. მ.—საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სასკოლო ინსპექტორი
3. აგლაძე ე. ვ.—საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ესთეტიკური აღზრდის რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის კლასგარეშე და სკოლისგარეშე მუშაობის განყოფილების გამგე
4. ჯიქიძე თ. გ.—ბორის ძნელაძის სახელობის რესპუბლიკური პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის ბიოლოგიის კაბინეტის გამგე
5. ბაქრაძე ი. ვ.—ნორჩ ნატურალისტთა ცენტრალური სადგურის დირექტორი
6. ჩირინაშვილი ი. მ.—საქ. სსრ გან. სამ. ესთეტიკური აღზრდის რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის მეთოდისტი
7. ოდიშარია ზ. ვ.—ესთეტიკური აღზრდის რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის მეთოდისტი.

4. ესთეტიკური აღზრდის სამეცნიერო-მეთოდურმა კაბინეტმა
ბ. ძნელაძის სახელობის პიონერთა და მოსწავლეთა სახლემ,
საბლემ, ნორჩ ნატურალისტთა ცენტრალურმა სადგურმა
პერიოდულად მიაგვლინონ თავისი მუშაკები ადგილებზე
კონკურსის ჩატარებაში დახმარების აღმოსაჩენად.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

დ ა მ ტ კ ი ც ე ბ უ ლ ი ა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
კოლეგიის 1971 წლის 8 ოქტომბრის
სხდომაზე

რესპუბლიკური კონკურსის—„ვინ უკეთ გაამწვანებს
და გაალამაზებს თავის სკოლასა და მის შემოგარენს“
დებულება

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ესთეტიკური
აღზრდის რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის კლას-
გარეშე და სკოლისგარეშე მუშაობის განყოფილება, შრომის წითე-
ლი დროშის ორდენოსანი ბ. ძნელაძის სახელობის პიონერთა და
მოსწავლეთა რესპუბლიკური სასახლის ბიოლოგიის კაბინეტი და
ქ. თბილისის ნორჩ ნატურალისტთა ცენტრალური სადგური აცხა-
დებენ ტრადიციულ რესპუბლიკურ კონკურსს—„ვინ უკეთ გაამწვა-
ნებს და გაალამაზებს თავის სკოლასა და მის შემოგარენს“.

კონკურსის მიზანია:

მოსწავლეთა შორის საკუთარი სკოლისადმი პატრიოტული
გრძნობის აღზრდა, შრომითი ჩვევების დანერგვა, სკოლის შენო-
ბასა და მის შემოგარენში ესთეტიკური გარემოს შექმნა, მცენა-
რებისა და საერთოდ ბუნებისადმი სიყვარულისა და გულისხმიე-
რების გრძნობის აღძვრა.

კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეუძლია ყველა სკოლას,
სკოლა ინტერნატს, საბავშვო სახლს და სკოლისგარეშე დაწესებუ-
ლებას.

კონკურსის ჩატარებას ადგილებზე ხელმძღვანელობენ ქალა-
ქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებებთან შექმნილი
კონკურსის ჩამტარებელი კომისიები, რომლებიც სკოლებამდე
დაიყვანენ კონკურსის დებულებას, მოსთხოვენ მათ აიღონ კონკრე-

ტული ვალდებულებანი სკოლისა და მისი შემოგარენის გამწვანება-
გამშენიერებისათვის და პრაქტიკულ ხელმძღვანელობასა და მასწავლებლებსა
მარებას გაუწევენ მათს საქმიანობას მთელი სასწავლო წლის მან-
ძილზე (სკოლების უზრუნველყოფა ნერგებით, ყვავილების თესლე-
ბით და სხვ.).

კონკურსის ჩატარებელი ადგილობრივი კომისიები სასწავლო
წლის დასასრულს (აპრილის თვეში) ესთეტიკური აღზრდის რესპუბ-
ლიკური სამეცნიერო მეთოდური კაბინეტის კლასგარეშე და სკო-
ლისგარეშე მუშაობის განყოფილების, პიონერთა და მოსწავლეთა
სასახლისა და ნორჩ ნატურალისტთა სადგურის წარმომადგენლებ-
თან ერთად ატარებენ კონკურსის შედეგების დათვალიერება-შე-
მოწმებას, მოსთხოვენ სკოლებს ჩატარებული მუშაობის წერილო-
ბით ანგარიშს და ღირსეულთ გაუწევენ რეკომენდაციას, რათა
ისინი დაჯილდოებულ იქნენ რესპუბლიკური საორგანიზაციო კო-
მიტეტის მიერ, ამასთან წარმოუდგენენ მას სკოლებში ჩატარებული
მუშაობის ამსახველ მასალებს (ფოტო-ალბომებს, ჩანახატებს და
სხვ.). რესპუბლიკური საორგანიზაციო კომიტეტი ადგილებიდან
მიღებული მასალების საფუძველზე აჯამებს კონკურსის შედეგებს
მაისის თვეში.

კონკურსში გამარჯვებული სკოლები, სკოლა-ინტერნატები,
საბავშვო სახლები და სკოლისგარეშე საბავშვო დაწესებულებები
დაჯილდოვდებიან ფასიანი საჩუქრებით და დიპლომებით, ხოლო
დაწესებულებების ხელმძღვანელ-მასწავლებლები და მოსწავლეები —
ტურისტული საგზურებით მოსკოვსა და ლენინგრადში, აგრეთვე
საქართველოს ისტორიული ძეგლების გასაცნობად.

ადგილებიდან კონკურსის შედეგების წარმოდგენის ვადაა I-ლი
მაისი.

კონკურსის საორგანიზაციო კომიტეტის მისამართია: ქ. თბი-
ლისი, დადიანის ქ. № 11, ესთეტიკური აღზრდის რესპუბლიკური
სამეცნიერო მეთოდური კაბინეტი.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ.
29 ოქტომბრის ბრძანება № 673

სამტრედიის მართლწესრიგდამრღვევ და ძნელად
აღსაზრდელ ბავშვთა და მოზარდთა სპეციალური
სკოლის შრომითი სწავლების ტიპობრივი პროგრამე-
ბის შესახებ

სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1971
წლის 16 ივლისის გადაწყვეტილებისა და საქართველოს სსრ გა-
ნათლების სამინისტროს 1971 წლის 22 იანვრის № 24 ბრძანების
შესრულების უზრუნველსაყოფად,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. დაევალოს სამტრედიის სპეციალური სკოლის დირექტორს
ამხ. მ. გოგუაძეს:

ა) უზრუნველყოს 1972-1973 სასწავლო წლიდან სპეციალუ-
რი სკოლის აღსაზრდელთა შრომითი სწავლება სსრ კავშირის
განათლების სამინისტროს მიერ მოწონებული ტიპობრივი პროგ-
რამებით. ამასთან ყველა ზომები მიიღოს სკოლაში შრომითი სწავ-
ლების სათანადო სიმაღლეზე დასაყენებლად;

ბ) 1972 სლის 20 აგვისტომდე დაამთავროს სასწავლო საწარ-
მოო სახელოსნოების მოწყობა სსრ კავშირის განათლების სამინისტ-
როს 1970 წლის 5 თებერვლის ტიპობრივი დებულების შესაბა-
მისად;

დ) სისტემატურად იზრუნოს სასწავლო-საწარმოო სახელოს-
ნოებისა და სასწავლო კაბინეტების საჭირო ხელსაწყოებით და მა-
სალებით შევსებისათვის;

ე) სასწავლო-საწარმოო სახელოსნოებში მტკიცედ დაიცვას
შრომითი დაცვის, ტექნიკის უსაფრთხოებისა და საწარმოო სანი-
ტარიის წესები.

2. საპროექტო კანტორამ (ამხ. თ. ქიქოძე) 1971 წლის I-ელ დეკემბრამდე დაამთავროს სამტრედიის სპეციალური სკოლის კონსტრუქციისა და სასწავლო-საწარმოო სახელოსნოების მოწყობის ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადება და წარმოადგინოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროში ტექნიკურ საბჭოზე განსახილველად და დასამტკიცებლად.

3. კაპიტალური მშენებლობის განყოფილებამ (ამხ. თ. უჩანეიშვილი) გაითვალისწინოს აღნიშნული ობიექტის მშენებლობა სახალხო მეურნეობის განვითარების 1972 წლის გეგმით.

4. მომარაგებისა და დამხმარე საწარმოთა სამმართველომ ამხ. ს. არველაძე) უზრუნველყოს სამტრედიის სპეცსკოლა საჭირო რაოდენობის ინვენტარ-მოწყობილობითა და სადამშენებლო მასალით.

5. სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველომ (ამხ. რ. კანდელაკი):

ა) უზრუნველყოს 1972 წლის I-ელ სექტემბრიდან სამტრედიის სპეცსკოლის აღსაზრდელთა შორის შრომითი სწავლების ორგანიზება ტიპობრივი პროგრამების შესაბამისად;

ბ) სპეცსკოლის დირექციასთან ერთად, ადგილობრივი პირობებისა და შესაძლებლობის გათვალისწინებით, განსაზღვროს სასწავლო-საწარმოო სახელოსნოების მუშაობის პროფილი;

გ) 1972 წლის 20 აგვისტომდე სასწავლო-მეთოდურ კაბინეტთან (ამხ. მ. ყოლბაიასთან) ერთად უზრუნველყოს ხსენებული ტიპობრივი პროგრამების თარგმნა, დაბეჭდვა და სპეცსკოლაში დაყვანა;

დ) სისტემატური კონტროლი დააწესოს აღნიშნული ბრძანების შესრულებასა და სამტრედიის სპეციალური სკოლის საქმიანობაზე.

ხაფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1971 წლის 29 ოქტომბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრის მოადგილე ი. ბეროზაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ. 3 ნომერის ბრძანება № 687

ნორჩ ფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის
შედეგებისა და 25-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის
ჩატარების შესახებ

გავეცანი რა ნორჩ ფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის შედეგებს, აღვნიშნავ, რომ თანამედროვე მეცნიერებისა და ტექნიკის პროგრესი განუხრელადაა დაკავშირებული ფიზიკის მძლავრ განვითარებასთან. მნიშვნელოვანწილად ამ ფაქტორითაც იყო განპირობებული ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ფიზიკის ახალ სასწავლო პროგრამებსა და სახელმძღვანელოებზე გადასვლა, ეს გარემოება კი თავის მხრივ ფიზიკაში მოსწავლე ახალგაზრდობის უფრო ღრმა და საფუძვლიან მომზადებას ითვალისწინებს.

რესპუბლიკის სკოლებში ფიზიკის სწავლების გაუმჯობესებისა და პოპულარიზაციის საქმეს ემსახურება აგრეთვე ნორჩ ფიზიკოსთა ტრადიციული ოლიმპიადები, რომლებიც ყოველ სასწავლო წელს ტარდება.

გასულ 1970—1971 სასწავლო წელს ორგანიზებულად ჩატარდა ნორჩ ფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის ზონალური და რესპუბლიკური ტურები, რესპუბლიკის ქალაქებისა და რაიონების სკოლებიდან ზონალურ ტურში მონაწილეობის მისაღებად შერჩეულ იქნა 694 მოსწავლე.

ზონალური ტურების ჩატარებელ საორგანიზაციო კომიტეტში წარმოდგენილ ნამუშევართა რეცენზირების შედეგად დასკვნით რესპუბლიკურ ტურში დაშვებულ იქნა 422 ნორჩი ფიზიკოსი, აქედან გამარჯვება მოიპოვა 145 მოსწავლემ. მათ შორის, პირველი ხარისხის დიპლომი დაიმსახურა 12-მა, მე-2—67-მა და მესამე ხარისხის დიპლომი—66 მოსწავლემ.

დასკვნით რესპუბლიკურ ტურში გამარჯვებულ მოსწავლე-
თაგან შეირჩა და ნორჩ ფიზიკოსთა საკავშირო ოლიმპიადის
(ქ. ნოვოსიბირსკში) მივლინებულ იქნა ორი ჯგუფი ნ მოსწავლის
შემადგენლობით, რომელთაგან ქ. თბილისის კომაროვის სახელო-
ბის ფიზიკა-მათემატიკური სკოლა-ინტერნატის მერვე კლასის მოს-
წავლე მ. მამუკიშვილმა მესამე ადგილი დაიკავა, ხოლო ქ. თბი-
ლისის 42-ე საშუალო სკოლის მერვე კლასის მოსწავლე მ. მარგვე-
ლაშვილმა მიიღო სიგელი.

აღსანიშნავია, რომ ნორჩ ფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკური
ოლიმპიადისათვის წარმატებით მოემზადნენ და ორგანიზებულად
ჩაატარეს როგორც შიგა სასკოლო, ასევე ზონალური ტურები
აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროებმა, ქ. ქ.
თბილისის, ქუთაისის, ფოთის, გორის, ახალქალაქის, ახალციხის,
გურჯაანისა და თელავის რაიონების განათლების განყოფილებებმა,
სკოლის დირექტორებმა და ფიზიკის მასწავლებლებმა.

რესპუბლიკურ დასკვნით ტურში მონაწილე ქ. თბილისის სკო-
ლების VII—X კლასების 171 მოსწავლიდან გამარჯვება მიიზოვა
104 მოსწავლემ, აფხაზეთის ასს რესპუბლიკის სკოლების 33 მო-
სწავლიდან 7-მა, აჭარის ასსრ რესპუბლიკის სკოლების 28 მოს-
წავლიდან—5-მა. ქ. ქუთაისის სკოლების 10 მოსწავლიდან 3-მა, ქ.
ფოთის სკოლების 13 მოსწავლიდან 3-მა, ქ. ჭიათურის სკოლების
8 მოსწავლიდან—3-მა. ახალციხის რაიონის სკოლების 19 მოსწავ-
ლიდან—5-მა, თელავის რაიონის სკოლების 3 მოსწავლიდან—2-მა
და სხვ.

24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის დასკვნით ტურში საბატიო
ადგილი დაიკავეს ქ. თბილისის კომაროვის სახელობის ფიზიკა-
მათემატიკური სკოლა-ინტერნატის (მასწავლებლები ლ. ჯანაშია,
ა. გოგოლაძე, ე. რეხვიაშვილი, რ. ჭელიძე) VIII—X კლასებისა (78
მოსწავლიდან გაიმარჯვა 55-მა) და ქ. თბილისის 42-ე საშუალო
სკოლის (მასწავლებლები სურგულაძე, კ. სტეფანოვი) ამავე კლა-
სების მოსწავლეებმა (33 მოსწავლიდან 20-მა დიპლომი დაიმსახურა).

შემოადმიშნული წარმატებების მიუხედავად, ნორჩ ფიზიკოსთა
24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის ზონალური და რესპუბლიკური
ტურების ჩატარების პროცესში გამოვლინდა მთელი რიგი ნაკლო-
ვანებებისა, ასე მაგალითად: აბაშის, ახმეტის, ვანის, გეგეჭკორის,
გორის, დმანისის, ყაზბეგის, ქარელის, ყვარელის, ლენტეხის, მარ-
ნეულის, მაიაკოვსკის, მესტიის, ორჯონიკიძის, სამტრედიის, თერ-

ჯოლის, თიანეთის, ხაშურის, ხობის, წალენჯიხის, წულუკიძის, ჩხოროწყუს რაიონების განათლებას განყოფილებები, სკოლების ხელმძღვანელები და ფიზიკის მასწავლებლები მთელი პასუხისმგებლობით არ მოეკიდნენ ამ მეტად მნიშვნელოვან და სერიოზულ ღონისძიებების ჩატარების საქმეს და ვერ უზრუნველყვეს ნორჩ-ფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკურ ოლიმპიადის დასკვნით ტურში მოსწავლეთა მონაწილეობა.

რიგ რაიონებსა და ქალაქებში სათანადო ყურადღებით არ მოეკიდნენ და დროულად არ გაშალეს მოსამზადებელი მუშაობა; სკოლებში მოსწავლეები არ ავარჯიშეს საოლიმპიადო ხასიათის ამოცანების ამოხსნაზე, ხოლო ზოგიერთმა ზონალური ტურის ჩამტარებელმა საორგანიზაციო კომიტეტმა სათანადო კონტროლი ვერ დააწესა ოლიმპიადის მიმდინარეობაზე, რის გამოც სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის (8), ქ. ზუგდიდის (3), ბოლნისის (6), გარდაბნის (16), ღუშეთის (4), ზესტაფონის (5), ზუგდიდის (2), მახარაძის (9), ონის (9), თეთრიწყაროს (7) და წალკის (3) რაიონების სკოლების ვერც ერთმა მოსწავლემ დასკვნით ტურში ვერ მონაწილეობა გამარჯვება.

ნორჩფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის დასკვნით ტურში შედარებით დაბალი მომზადება გამოამჟღავნეს VII და VIII კლასების მოსწავლეებმა; ტურში მონაწილე VII კლასის 31 მოსწავლიდან გაიმარჯვა 1-მა, VIII კლასის 105 მოსწავლიდან კი მხოლოდ—9-მ.

რესპუბლიკური ოლიმპიადის შედეგებმა ნათელყო, რომ სკოლებში ფიზიკის მასწავლებლები ვერ კიდევ სათანადო ყურადღებას არ უთმობენ გამოთვლითი, თვისობრივი და ექსპერიმენტული ხასიათის ამოცანების ამოხსნას. პრაქტიკული მუშაობის ცოდნა-ჩვევების გამომწევაებასა და საკონტროლო წერების ჩატარებას, რის შედეგადაც ტურში მონაწილე ბევრმა მოსწავლემ დაბალი შეფასება მიიღო. დასკვნით ტურში მონაწილე VII—X კლასების 422 მოსწავლიდან 0,1 და 2 ქულა 110-მა მოსწავლემ მიიღო.

ნორჩ-ფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის ორგანიზებულად და მაღალ აკადემიურ დონეზე ჩატარების მიზნით

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. ოლიმპიადებში წარმატებით მონაწილეობისათვის დაჯილდოებულ იქნეს პირველი ხარისხის დიპლომით 12 მოსწავლე, მეორე ხარისხის დიპლომით—67 და მესამე ხარისხის დიპლომით—66 მოსწავლე.

2. მიმდინარე 1971—1972 სასწავლო წელს ჩატარდეს ნორჩ ფიზიკოსთა 25-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადა ორ ტურად (ნორჩ-ლური და რესპუბლიკური). პირველი ზონალური დასწრებული ტური—ჩატარდეს 1972 წლის 13 თებერვალს, ხოლო რესპუბლიკური დასკვნითი ტური 1972 წლის 19 მარტს.

ფიზიკოსთა 25-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადა ორ ტურად (ნორჩ-ლური და რესპუბლიკური). პირველი ზონალური დასწრებული ტური—ჩატარდეს 1972 წლის 13 თებერვალს, ხოლო რესპუბლიკური დასკვნითი ტური 1972 წლის 19 მარტს.

3. ნორჩ-ფიზიკოსთა 25-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის ხელმძღვანელობისათვის დამტკიცდეს რესპუბლიკური საორგანიზაციო კომიტეტი შემდეგი შემადგენლობით:

1. მირიანაშვილი მათე—ფიზიკა-მათემატიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი—საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე;

2. ლალიძე ნათელა—საქართველოს ალკა ცენტრალური კომიტეტის მდივანი;

3. ტონია სერგო—საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სასკოლო ინსპექტორი—თავმჯდომარის მოადგილე;

4. ჭილაშვილი გურამ—თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პრორექტორი;

5. ეპიტაშვილი გიორგი—ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგურის დირექტორი;

6. დარსალია ქეთევან—საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სასკოლო ინსპექტორი;

7. კობახიძე ვალერიან—პედაგოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი.

8. ვაშაკიძე ივანე—ფიზიკა-მათემატიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი—თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტის დეკანი;

9. ჟღენტი შალვა—საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს შრომითი პოლიტექნიკური სწავლებისა და ტექნიკურ საშუალებათა მეთოდური კაბინეტის გამგე;

10. ლონაძე დავით—გ. ი. ლენინის სახელობის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ზოგადი ფიზიკის კათედრის დოცენტი;

11. ხაზარაძე ოთარ—თბილისის პუშკინის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტის ფიზიკის კათედრის დოცენტი;

12. სანაძე გრიგოლ—საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს პედაგოგიურ მეცნიერებათა სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის უმცროსი მეცნიერთანამშრომელი;

13. კობახიძე გრიგოლ—ქ. თბილისის საშ. სკოლის 77-ე საშ. სკოლის დირექტორი;

14. გვალია დავით—ქ. თბილისის განათლების განყოფილება-
ბის სასწავლო ტექნიკურ საშუალებათა მეთოდური კაბინეტის
გამგე;

15. ჩუკოვი ვასილ—თბილისის პუშკინის სახელობის პედა-
გოგიური ინსტიტუტის უფროსი მასწავლებელი;

16. ობოლაძე მერაბ—თბილისის კომაროვის სახელობის ფი-
ზიკა-მათემატიკური სკოლა-ინტერნატის ფიზიკის მასწავლებელი;

17. კიკნაძე გიორგი—ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სად-
გურის დირექტორის მოადგილე;

18. ოთარაშვილი სევასტი—საქართველოს სსრ განათლების
სამინისტროს მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის ფიზი-
კის კაბინეტის გამგე.

4. დამტკიცდეს ნორჩ ფიზიკოსთა 25-ე რესპუბლიკური
ოლიმპიადის დებულება (თან ერთვის).

5. ნორჩ ფიზიკოსთა 25-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის ჩამტა-
რებელმა საორგანიზაციო კომიტეტმა:

ა) შეადგინოს სამუშაო გეგმა, უხელმძღვანელოს ოლიმპიადის
ჩატარებას და მუშაობის მიმდინარეობის შესახებ პერიოდულად
მოახსენოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს;

ბ) საჭირო დახმარება აღმოუჩინოს ფიზიკის მასწავლებლებსა
და სკოლისგარეშე დაწესებულებათა ხელმძღვანელებს ოლიმპიადის
ჩატარების საქმეში;

გ) დროულად ჩაატაროს ოლიმპიადისათვის მოსამზადებელი
მუშაობა და რაიონები (ქალაქები) უზრუნველყოს მეთოდური მა-
სალებით.

6. აფხაზეთისა და აჭარის ასრ განათლების მინისტრებმა, სა-
მხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, რაიონებისა და ქალაქების
განათლების განყოფილებათა გამგეებმა:

ა) ფიზიკის მასწავლებელთა სექციის სხდომებზე განიხილონ
ნორჩ ფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის შედეგები
და დასახონ ღონისძიებანი ფიზიკის სწავლების შემდგომი გაუმჯო-
ბებისათვის;

ბ) განახორციელონ ხელმძღვანელობა, დახმარება და კონ-
ტროლი ოლიმპიადის ცალკეული ტურების ჩატარებაზე და რეს-
პუბლიკურ საორგანიზაციო კომიტეტში დროულად წარმოადგინონ
ანგარიში ჩატარებული მუშაობის შესახებ.

7. რვაწლიანი და საშუალო სკოლების დირექტორებში გაჭირვებულნი უნდა იყვნენ ოლიმპიადის ჩატარებისას მიღებული გამოცდილება და მასობრივად ჩააბან მოსწავლეები ამ საქმიანობაში.

8. რვაწლიანი საშუალო სკოლების ფიზიკის მასწავლებლებმა სისტემატურად ავარჯიშონ მოსწავლეები გამოთვლითი, თვისობრივი, ექსპერიმენტული ხასიათის ამოცანების ამოხსნაზე, ჩაატარონ საკონტროლო წერები ფიზიკაში და დანერგონ მოსწავლეთა შორის დამოუკიდებელი მუშაობის ჩვევები.

9. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მომარაგებისა და დამხმარე საწარმოთა სამმართველომ (ამხ. ს. არველაძე) ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალურ სადგურს 1972 წლისათვის გამოუყოს ნორჩ ფიზიკოსთა 25-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის ჩატარებისათვის საჭირო ქაღალდი.

10. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს საგეგმოსაფინანსო სამმართველომ (ამხ. ა. კვაჭაძე) 1972 წლისათვის ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგურის ბიუჯეტში გაითვალისწინოს ოლიმპიადის ჩატარებისათვის საჭირო ხარჯები.

11. გაზეთ „სახალხო განათლებისა“ და ჟურნალ „სკოლა და ცხოვრების“ რედაქციებმა პერიოდულად გამოაქვეყნონ მასალები ოლიმპიადის მიმდინარეობის შესახებ.

12. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველომ (ამხ. ა. ჩხიკვაძე) სისტემატური კონტროლი დააწესოს ოლიმპიადის მომზადებისა და ჩატარების საქმეზე.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1971 წლის 29 ოქტომბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრის მოადგილე ი. ბეროზაშვილი

14. ქ. ახალციხე—ახალციხის, ადიგენისა და ბორჯომის რაიონების სკოლებისათვის;

15. ქ. ახალქალაქი—ახალქალაქის, ასპინძისა და ბოგდანოვკის რაიონების სკოლებისათვის;

16. ქ. თელავი, ახმეტისა და ყვარლის რაიონების სკოლებისათვის;

17. ქ. გურჯაანი—გურჯაანის, სიღნაღის, წითელწყაროს, ლავოდებისა და საგარეჯოს რაიონების სკოლებისათვის;

18. ქ. დუშეთი—დუშეთის, თიანეთისა და ყაზბეგის რაიონების სკოლებისათვის;

19. ქ. მახარაძე—მახარაძის, ლანჩხუთისა და ჩოხატაურის რაიონების სკოლებისათვის;

20. ცაგერი—ცაგერისა და ლენტეხის რაიონების სკოლებისათვის;

21. ქ. კასპი—კასპისა და მცხეთის რაიონების სკოლებისათვის;

22. ბოლნისი—ბოლნისისა და დმანისის რაიონების სკოლებისათვის;

23. თეთრიწყარო—თეთრიწყაროსა და წალკის რაიონების სკოლებისათვის;

24. ამბროლაური—ამბროლაურისა და ონის რაიონების სკოლებისათვის;

25. ქ. თბილისი—ამიერკავკასიის რკინიგზის სკოლებისათვის.

7. ზონალური ტურისათვის კანდიდატებს განათლების განყოფილებებთან შეთანხმებით შეარჩევენ სკოლები იმ მოსწავლეთაგან, რომელთაც აქვთ სათანადო მონაცემები და სურვილი მონაწილეობა მიიღონ ფიზიკის ოლიმპიადაში.

ამ მოსწავლეთა სიები, შემოწმებული განათლების განყოფილების მიერ 1972 წლის თებერვლამდე ეგზავნება ზონის საორგანიზაციო კომიტეტს.

8. ორივე ტურისათვის ამოცანებს ადგენს რესპუბლიკური საორგანიზაციო კომიტეტი. ოლიმპიადაში მონაწილე მოსწავლეებს მიეცემათ გამოანგარიშებითი და თვისობრივი ხასიათის ხუთ-ხუთი ამოცანა.

ზონალური დასწრებული ტური ტარდება 1972 წლის 13 თებერვალს, ერთდროულად ყველა კლასისათვის.

ოლიმპიადის ზონალური დასწრებული ტურის ჩატარებისათვის ზონაში არსდება ერთი პუნქტი.

ამ ტურის ამოცანებს დალუქული პაკეტებით საორგანიზაციო კომიტეტები ფოსტით ან სპეციალური პირის საშუალებით მიიღებენ.

დრო ამოცანების ამოხსნისათვის განსაზღვრულია 4 ასტრონომიული საათი.

ზონალური დასწრებული ტურის ჩატარების დღეს დალუქულ პაკეტს ამოცანებით აუდიტორიაში ოლიმპიადის მონაწილე მოსწავლეთა თანდასწრებით, ხსნის ზონალური ტურის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე.

9. ზონალურ ტურში წერით ნამუშევრებს, ტურის დამთავრების შემდეგ ასწორებს ადგილობრივი საორგანიზაციო კომიტეტი. ცნობებს იმის შესახებ, თუ რამდენმა მოსწავლემ მიიღო მონაწილეობა და გამარჯვებულ მოსწავლეთა სიას ნამუშევრების თანდართვით, უგზავნის რესპუბლიკურ საორგანიზაციო კომიტეტს 5 დღეში.

10. ამოხსნილი ამოცანების შეფასება ხდება ქულებით. თითოეული ამოცანის სწორი და სრული ამოხსნა შეფასდება ორი ქულით. ამოცანების ამოხსნისას არაარსებითი ხასიათის შეცდომების დაშვების შემთხვევაში 1 ქულით, ხოლო დაუმთავრებელი ნამუშევრის წარმოდგენის, ან არასწორი პაუზისათვის მოსწავლეს ნული ქულა დაეწერება, გამარჯვებულად (ჩაითვლებიან ის მოსწავლეები, რომლებიც 10 შესაძლებლობიდან მოაგროვებენ 6 და მეტ ქულას.

შეფასება იწერება თითოეული ამოხსნილი ამოცანის ბოლოს. აუცილებელია ყველა შეცდომის აღნიშვნა. სამუშაოს ბოლოში კომისია წერს ქულათა საერთო რაოდენობას და ხელს აწერს. ზონალური ტურის მონაწილენი, რომლებიც 10 შესაძლებლობიდან მოაგროვებენ 6 ქულას, დაიშვებიან რესპუბლიკურ დასწრებულ ტურზე.

11. მეორე რესპუბლიკური დასწრებული ტური ჩატარდება 1972 წლის 19 მარტს ქ. თბილისში, რესპუბლიკურ ტურზე დასაშვებ მოსწავლეთა სიას ცალკე კლასების მიხედვით. საზღვრავს რესპუბლიკური საორგანიზაციო კომიტეტი და წინასწარ, 15 დღით ადრე, აცნობებს ამის შესახებ შესაბამისი ქალაქის (რაიონის) განათლების განყოფილებას.

12. რესპუბლიკური ტურის მონაწილე მოსწავლეთა ნაბუნების
 რებს ამოწმებს რესპუბლიკური საორგანიზაციო კომიტეტი და გა-
 მოყოფს გამარჯვებულებს.

13. რესპუბლიკური საორგანიზაციო კომიტეტი ოლიმპიადაში
 გამარჯვებულთა სიას წარუდგენს საქართველოს სსრ განათლების
 სამინისტროს დასაჯილდოებლად. 1 ხარისხის დიპლომით ჯილ-
 დოვდებიან ის მოსწავლეები, რომლებიც მოაგროვებენ 9—10 ქუ-
 ლას, II ხარისხის დიპლომით—7—8 ქულას, ხოლო III ხარისხის
 დიპლომით—6 ქულას.

ოლიმპიადას დასკვნითი ტურის ყველა მონაწილეს მიეცემა
 სამკერდე ნიშანი და მოწმობა.

ჯილდოების გადაცემა ხდება საზეიმო ვითარებაში.

14. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო დააჯილდო-
 ვებს აგრეთვე იმ მასწავლებლებს, რომლებიც წარჩინებით ხელ-
 მძღვანელობენ წრეებს, ატარებენ ფიზიკის ცოდნათა პროპაგანდას,
 ხელს უწყობენ ამ საგანში მოსწავლეთა ცოდნის ზემდგომ ამადლე-
 ბას და რომელთა მოსწავლეები მოიპოვებენ წარმატებას.

**ნორჩ ფიზიკოსთა ოლიმპიადას რესპუბლიკური საორგანიზაციო
 კომიტეტი**

ქ. თბილისი, აკ. წერეთლის პრ. № 1
 ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგური

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ.
4 ნომერის ბრძანება № 691

საგნობრივი სასწავლო-მეთოდური საბჭოების ზოგადი
დებულების დამტკიცების შესახებ

დამტკიცდეს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს-
თან არსებული საგნობრივი სასწავლო-მეთოდური საბჭოების ზო-
გადი დებულება.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
კოლეგიის დადგენილება, ოქმი № 19, 1971 წ.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრის მოადგილე ი. ბეროზაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსთან
არსებული საზოგადოებრივი სასწავლო-მეთოდური
საბჭოების

ზოგადი დებულება

1. ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლის მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესებისა და სრულყოფის ღონისძიებანი ითვალისწინებს ახალ სასწავლო გეგმებსა და პროგრამებზე სკოლების გეგმაზომიერად და ორგანიზებულად გადაყვანას, საყოველთაო საშუალო განათლებაზე გადასვლას, სასწავლო-მეთოდურ დარგში სკოლებისადმი ხელმძღვანელობის, დახმარებისა და კონტროლის გაუმჯობესებას, სასწავლო-მეთოდურ დარგში დაგროვილ გამოცდილებათა განზოგადოებისა და თანმიმდევრულად დანერგვის ორგანიზაციას, სასწავლო და მეთოდური ლიტერატურის შექმნასა და თარგმნაში, შრომების რეცენზირებისა და გამოცემის საქმეში ხელის შეწყობას. ამ მიზნით განათლების სამინისტროსთან იქმნება დარგობრივი სასწავლო-მეთოდური საბჭოები ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, რუსულ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში, ფიზიკაში, ქიმიაში, ბიოლოგიაში, ისტორიასა და საზოგადოებრივ-მცოდნეობაში, გეოგრაფიაში, იქმნება აგრეთვე დაწყებითი კლასებისა და სკოლამდელი აღზრდის მეთოდური საბჭოები.

2. სასწავლო-მეთოდური საბჭოები კომპლექტდება მეთოდისტებით, პედაგოგიურ მუშაობაში გამოცდილი და ამ საქმით დაინტერესებული მეცნიერებით, მაღალკვალიფიციური მასწავლებლებით.

3. საბჭოს წევრთა რიცხვი განისაზღვრება საბჭოს მუშაობის სპეციფიკითა და მოცულობით.

4. სასწავლო-მეთოდური საბჭოს წევრთა შემადგენლობიდან ირჩევენ საბჭოს თავმჯდომარეს, თავმჯდომარის მოადგილეს, მდივანს და, საჭიროების შემთხვევაში, საბჭოს პრეზიდიუმს.

5. სასწავლო-მეთოდური საბჭოს შექმნა, აგრეთვე საბჭოს თავმჯდომარე, მისი მთადგილე და მდივანი მტკიცებულ სამინისტროს კოლეგიის სხდომაზე.

6. სასწავლო-მეთოდური საბჭო მუშაობს სამინისტროს ხელმძღვანელობით და ანგარიშვალდებულია მის წინაშე.

7. საბჭო მუშაობს სამინისტროსთან შეთანხმებული და სხდომაზე დამტკიცებული ყოველწლიური გეგმის მიხედვით.

8. საბჭოს სხდომებს იწვევენ საჭიროებისამებრ, მაგრამ თვეში ერთხელ მაინც. სხდომებზე ფორმდება ოქმი.

9. საბჭოზე საკითხები წყდება ღია კენჭისყრით, ხმის უმრავლესობით.

10. სასწავლო-მეთოდური საბჭო, გარდა თავისი წევრებისა, მუშაობაში აბამს წამყვან მასწავლებლებს, მეთოდისტებს, მეცნიერებს და სხვა სპეციალისტებს.

11. სასწავლო-მეთოდური საბჭო განათლების სამინისტროსთან შეთანხმებით:

ა) სწავლობს შესაბამის საგანში სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის მდგომარეობის, სკოლების მეთოდური ლიტერატურით უზრუნველყოფის საქმეს, შეიმუშავებს წინადადებებს ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად;

ბ) მონაწილეობს სასწავლო პროგრამების შედგენისა და თარგმნის საქმეში. მუშაობს მათს სრულყოფასა და დახვეწაზე;

გ) იხილავს და რეკომენდაციის აძლევს შესაბამის დისციპლინაში თარგმნილ და ორიგინალურ სახელმძღვანელოებს, აგრეთვე ლიტერატურას ფაქულტატური მეცადინეობებისათვის, სპეციალური სკოლა-ინტერნატებისა და გაძლიერებული სწავლების სკოლებისათვის;

დ) სწავლობს ახალი პროგრამებით სწავლების მდგომარეობას, შეიმუშავებს წინადადებებს გამოვლინებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად;

ე) სწავლობს მოწინავე მასწავლებელთა გამოცდილებას და აზოგადებს მას;

ვ) დახმარებას უწევს მეთოდურ კაბინეტებს, მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლებელ ყველა დაწესებულებას, სწავლობს მათ საქმიანობას და შეიმუშავებს წინადადებებს არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად;

ზ) ეხმარება განათლების სამინისტროს საგამოცდო ბიულეტენების შედგენაში, სწავლობს შესაბამის დისციპლინაში გამოცდების მიმდინარეობის მდგომარეობას;

თ) სწავლობს შესაბამის დისციპლინაში კაბინეტებისა და ლაბორატორიების თანამედროვე ტექნიკური საშუალებებით სკოლების უზრუნველყოფისა და სასწავლო პროცესში მათი გამოყენების საკითხებს და, ამასთანავე, სათანადო დისციპლინაში ახალი სასწავლო პროგრამებით მომუშავე მასწავლებელთა მომზადებას; შეიმუშავებს წინადადებებს შემჩნეულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად;

12. სასწავლო-მეთოდურ - საბჭოს ყველა საკითხზე მოხსენებითი ბარათი და ღონისძიების პროექტი შეაქვს სამინისტროს კოლეგიაზე განსახილველად. განხილვაში მონაწილეობენ ის სპეციალისტები, რომლებმაც საკითხი მოამზადეს.

13. სამინისტროს კოლეგია ისმენს სასწავლო-მეთოდური საბჭოების თავმჯდომარეების ინფორმაციებს მუშაობის მიმდინარეობის შესახებ (სამ თვეში ერთხელ).

**საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
მეთოდური განყოფილება**

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ. 2 ნომერის ბრძანება № 681

ბავშვთა ტექნიკური შემოქმედების წრეების მუშაობის შინაარსისა და ორგანიზაციის შესახებ—მეთოდური წერილის დამტკიცება

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. მოწონებულ იქნეს ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგურის მიერ წარმოდგენილი მეთოდური მითითებები—ბავშვთა ტექნიკური შემოქმედების წრეების მუშაობის შინაარსისა და ორგანიზაციის შესახებ (დანართი № 1).

2. ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგურის დირექტორებმა ამხ. გ. ებიტაშვილმა უზრუნველყოს წარმოდგენილი მეთოდური მითითებების სტამბური წესით დაბეჭდვა და დაყვანა ადგილებამდე.

3. მომარაგებისა და დამხმარე წარმოებათა სამმართველომ (ამხ. ს. არველაძე) გამოუყოს ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალურ სადგურს ზემოდასახელებული მეთოდური მითითებების დასტამბვისათვის ქალაქი.

4. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ-ოსეთის ა/ო, რაიონებისა და ქალაქების განათლების განყოფილებათა გამგეებმა მოიწვიონ სკოლებისა და სკოლისგარეშე დაწესებულებების ტექნიკური წრეების ხელმძღვანელთა თათბირი და გააცნონ მათ ბავშვთა ტექნიკური შემოქმედების წრეების მუშაობის შინაარსისა და ორგანიზაციის შესახებ მეთოდური მითითებები.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1971 წლის 29 ოქტომბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის
შაადგილე ე. ბერიაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ. 6 ნომერის ბრძანება № 692

1971 წლის საზაფხულო საკურსო ღონისძიებათა შედეგების შესახებ

აღვნიშნავ, რომ 1971 წლის ზაფხულის პერიოდში მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა და ინსტიტუტის სოხუმის, ბათუმის, ცხინვალისა და ქუთაისის ფილიალებმა მნიშვნელოვანი მუშაობა ჩაატარეს სკოლების ახალ პროგრამებსა და გეგმებზე გადასვლასთან დაკავშირებით სხვადასხვა საგნის მასწავლებელთა გადამზადებისათვის. ამ პერიოდში გეგმით გათვალისწინებული 6630 მასწავლებლის ნაცვლად გადამზადებული იქნა 7225,

მასწავლებელთა დიდი რაოდენობით გადამზადების შედეგად რესპუბლიკის ყველა რაიონის (ქალაქის) განათლების განყოფილების მეთოდური კაბინეტი ძირითადად უზრუნველყრფილია ადგილზე მეთოდური მუშაობის წარმართვისათვის კურსებგავლილი მასწავლებლებით. ინსტიტუტის დირექციამ განათლების განყოფილებათა მეთოდურ კაბინეტებს დროულად დაუგზავნა კურსებგაუვლელ სხვადასხვა საგნის მასწავლებლებთან მეთოდური მუშაობის თემატიკა.

ახალ პროგრამებზე გადასვლასთან დაკავშირებით ბაქოსა და ერევნის მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტებში გადამზადების კურსები გაიარეს რესპუბლიკის აზერბაიჯანული და სომხური სკოლების მასწავლებლებმა, რომელთაგან ასევე მომზადდნენ ლექტორები ადგილებზე მეთოდური მუშაობის ჩასატარებლად.

ზაფხულის პერიოდში ჯეროვანი ყურადღება მიექცა ოსური და აფხაზური დაწყებითი სკოლების მასწავლებელთა გადამზადებას, აგრეთვე კურსების ჩატარებას ადგილებზე. კურსები მაღალხარისხოვნად ჩატარდა ვალის, გუდაუთის, ოჩამჩირის, ლაგოდეხის, თელავის, ქობულეთის და სხვა რაიონებში, რასაც მნიშვნელოვნად

შეუწყო ხელი ამ რაიონების განათლების განყოფილებათა მხრე
სათანადო ყურადღებამ და დახმარებამ.

კურსების მუშაობაში მონაწილეობდნენ რესპუბლიკის უმაღ-
ლესი სასწავლებლების ლექტორები, სკოლების მოწინავე პრაქტი-
კოსი მასწავლებლები.

სათანადოდ იყო ორგანიზებულად კურსებზე მსმენელთა კულ-
ტურულ-მასობრივი მომსახურება.

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, 1971 წლის ზაფხულის პე-
რიოდში კურსების მუშაობაში გამოვლინდა მთელი რიგი ნაკლოვა-
ნებები; ზოგიერთი რაიონის (ქალაქის) განათლების განყოფილება
მთელი პასუხისმგებლობით არ მოეკიდა გადაშადების კურსებზე
მასწავლებელთა მოვლინების საქმეს. ასე, მაგალითად, ასპინძის
რაიონის განათლების განყოფილებამ ნაცვლად 68 მასწავლებლისა,
კურსებზე მოავლანა 39 მასწავლებელი, კურსებზე არ გამოუგზავნია
IV კლასების ქართული ენისა და ლიტერატურის და მათემატიკის
არც ერთი მასწავლებელი; ახალციხის რაიონმა 89 მასწავლებლის
ნაცვლად მოავლინა 50, არ მოუვლენია რუსული ენისა და ლიტე-
რატურის, IV კლასების ქართული ენისა და ლიტერატურის და
მათემატიკის მასწავლებლები; ბოლნისის რაიონმა—32-ის ნაცვლად
—21, არ გამოუგზავნია რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავ-
ლებლები, ძალზე მცირე რაოდენობით მოავლინა ბიოლოგიის მას-
წავლებლებიც; გარდაბნის რაიონმა 103 ნაცვლად—78, მცირე
რაოდენობით მოავლინა ბიოლოგიის მასწავლებლები; დმანისის
რაიონმა 49 მასწავლებლის ნაცვლად გამოგზავნა მხოლოდ 25;
თიანეთმა—72 ნაცვლად—38, მათ შორის არც ერთი IV კლასების
ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი, ვერ შეასრულა
ბიოლოგიის მასწავლებელთა გადაშადების კურსებზე მოვლინების
გეგმაც: კასპმა—104-ის ნაცვლად—55, ქარელმა—102-ის ნაცვლად
70; ხაშურმა—119 ნაცვლად—68; ქ. ზუგდიდმა 94 მასწავლებლის
ნაცვლად 48 მასწავლებელი მოავლინა; ვანის რაიონმა ნაცვლად
100-ისა მხოლოდ—61; მესტიის რაიონმა 83 მასწავლებლის ნა-
ცვლად 36 და ა. შ.

კურსებზე არ გამოუგზავნიათ რუსული ენისა და ლიტერა-
ტურის მასწავლებლები წულუკიძის რაიონის განათლების განყო-
ფილებას, IV კლასების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავ-
ლებლები—ბორჯომის, გურჯაანის, მარნეულის, სიღნაღისა და

ყვარლის რაიონებს; IV კლასის მათემატიკის მასწავლებლები—
 მეტის რაიონს; IV კლასების მათემატიკისა და ბიოლოგიის მასწავ-
 ლებლები—ყაზბეგის რაიონს; უმნიშვნელო რაოდენობით გამოგზა-
 ვნეს კურსებზე ბიოლოგიის მასწავლებლები ადიგენის, დუშეთის,
 მცხეთის რაიონებში.

ვინაიდან სრულიად ან მცირე რაოდენობით მოავლინეს სალა-
 მოს (ცვლის) და დაუსწრებელი სკოლების ისტორია-საზოგადოებათ-
 მცოდნეობის, ქიმიის, ბიოლოგიის მასწავლებლები ქ. რუსთავის,
 ადიგენის, ასპინძის, ბოლნისის, გარდაბნის, თიანეთის რაიონებში,
 აგრეთვე ბიოლოგიისა და ქიმიის მასწავლებლები აფხაზეთისა და
 აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროებში, ქ. გორის, ახმეტის,
 გურჯაანის, თეთრიწყაროს, თელავის, კასპის, გორისა და სხვა რა-
 იონების განათლების განყოფილებებში, არ შედგა ამ საგნის მა-
 სწავლებელთა კურსები.

აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ რაიონის განათლების გან-
 ყოფილებები მასწავლებელთა გადამზადების კურსებზე თითქმის არ
 გზავნიან სკოლა-ინტერნატების მასწავლებლებს.

რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მასწავლე-
 ბელთა გადამზადების საქმის შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით

გ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. დაევალოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
 მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტს (ამხ. თ. ზახაშვილი):

ა) მიიღოს ქმედითი ზომები საკურსო ღონისძიებათა 1871
 წლის გეგმის განუხრებლად შესრულებისათვის, პირველ რიგში გან-
 საკუთრებული ყურადღება მიაქციოს იმ მასწავლებელთა გადამზა-
 დებას ან ადგილებზე მეთოდური მუშაობის ჩატარებას, რომლებმაც
 ზაფხულის პერიოდში რაიმე მიზეზის გამო ვერ გაიარეს გადამზა-
 დების კურსები;

ბ) ადგილებზე გაატაროს საჭირო ღონისძიებანი კურსებგაუვ-
 ლელ მასწავლებელთა შორის ინსტიტუტის მიერ დაგზავნილი თე-
 მათიკით მეთოდური მუშაობის სათანადო ღონეზე წარმართვი-
 სათვის;

გ) ა/წლის 25 ნოემბრამდე უზრუნველყოს როგორც ინსტი-
 ტუტში, ასევე ფილიალებში მასწავლებელთა კარტოთეკების დამუ-
 შავება და 1972 წლიდან გადამზადების სხვადასხვა სახის კურსების
 კარტოთეკების მიხედვით დაკომპლექტება.

2. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებმა:

ა) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა გადამზადებასა და კვალიფიკაციის ამაღლების საქმეს, სათანადო დახმარება გიუწიონ მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტსა და ინსტიტუტის სოხუმის, ბათუმის, ცხინვალისა და ქუთაისის ფილიალებს მასწავლებელთა გადამზადების გეგმების შედგენასა და შესრულებაში. მიმდინარე წლის 20 ნოემბრამდე წარუდგინონ ინსტიტუტსა და ფილიალებს სათანადო კარტოთეკები;

ბ) პერიოდულად შეისწავლონ და კოლეგიებისა და სახალხო განათლების საბჭოების სხდომებზე განიხილონ კურსებზე მოვლინებულ მასწავლებელთა დასწრებისა და მუშაობის მდგომარეობა, გამოვლინებულ ნაკლოვანებათა გამოსასწორებლად დასახონ ქმედითი ღონისძიებანი, ხოლო იმ მასწავლებელთა მიმართ, რომლებიც თავს არიდებენ გადამზადების კურსების გავლას და არ იმალდებიან კვალიფიკაციას, მიიღონ გამამკრელი ზომები.

ღ) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ საღამოს (ცვლის) და დაუსწრებელი სკოლებისა და სკოლა-ინტერნატების მასწავლებლების გადამზადების კურსებზე მოვლინების საქმეს.

3. დაევალოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკოლა-ინტერნატებისა და საღამოს (ცვლის) და დაუსწრებელი სკოლების სამმართველოებს (რ. კანდელაკი, ვ. ჩინჩალაძე) სათანადო მუშაობა ჩაატარონ, რათა 1972 წელს უზრუნველყოფილი იქნეს რესპუბლიკის სკოლა-ინტერნატებისა და საღამოს (ცვლის) და დაუსწრებელი სკოლების მასწავლებელთა დროული მოვლინება კურსებზე, აგრეთვე ადგილებზე კურსებგაუვლელ მასწავლებლებთან მეთოდური მუშაობის გაშლა.

4. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კადრების განყოფილებამ (ამხ. ი. კვაჭაძე) კონტროლი დააწესოს ამ ბრძანების შესრულებაზე.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1971 წლის 29 ოქტომბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის
მოადგილე ი. ბეროზაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების
სამინისტრო № 5/2004
10 ნოემბერი 1971 წ.

**აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების
მინისტრებს, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური
ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათ-
ლების განყოფილებათა გამგეებს**

რაიონების (ქალაქების) განათლების განყოფილებებმა მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტსა და მისი სოხუმის, ბათუმის, ცხინვალისა და ქუთაისის ფილიალებს წარუდგინეს სკოლის ხელმძღვანელ მუშაკთა და მასწავლებელთა კარტოთეკები, ან დიდი დაგვიანებით, ან არ წარუდგენიათ (ახალქალაქის, ბოგდანოვკის, ბოლნისის, დმანისის, დუშეთის, ლაგოდეხის, მარნეულის, სიღნაგის, ქარელის, წალკის, ხაშურის), ან წარუდგენილია მეტად უხარისხო მასალა: კარტოთეკები შეიცავს არსებითი ხასიათის უზუსტობებს, შეცდომებს, რაც მთავარია, კარტოთეკები ყოველთვის არ იძლევა რაიონის (ქალაქის) სკოლის ხელმძღვანელ მუშაკთა და მასწავლებელთა შემადგენლობის შესახებ სრულ სურათს.

ასე მაგალითად, ასპინძის, ბროჯომის, გარდაბნის, მცხეთის, სავარჯოხოს, წითელწყაროს რაიონების განათლების განყოფილებებს მხოლოდ თითო ან ორ-სამ კლასგარეშე და სკოლისგარეშე მუშაობის ორგანიზატორზე აქვთ შევსებული კარტოთეკა.

წითელწყაროს რაიონის განათლების განყოფილებას კარტოთეკა წარუდგენილი აქვს ინსტიტუტში რვაწლიანი და საშუალო სკოლის 3 დირექტორზე და სასწავლო დარკში დირექტორის 2 მოადგილეზე, ყვარლის რაიონიდან წარმოდგენილია კარტოთეკა 3 დირექტორზე. ყაზბეგის რაიონიდან 1 დირექტორსა და დირექტორის ერთ მოადგილეზე, ახალციხის რაიონიდან გეოგრაფიის

მხოლოდ 1 მასწავლებლის კარტოთეკა არის წარმოდგენილი
ბორჯომიდან—9 და ა. შ.

გეგვალეზათ მეტი პასუხისმგებლობით მოეკიდოთ კარტოთეკების წარმოების საქმეს და იმ რაიონების (ქალაქების) განათლების განყოფილებებს, რომელთაც არ წარმოუდგენიათ, ან უხარისხო კარტოთეკები აქვთ გამოგზავნილი მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტსა და მის ფილიალებში, ა/წ 25 ნოემბრამდე უზრუნველყონ სრული წესრიგი კარტოთეკების გამოგზავნისა და შევსების საქმეში.

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის
მოადგილე ი. ბეროზაშვილი

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. № 602—თიანეთის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილებისა და სკოლების მუშაობის შემოწმების შესახებ	3
2. ბრძანება № 605—დამხმარე სკოლების დაწყებითი კლასების ახალი პროგრამების დამტკიცების შესახებ	33
3. Приказ № 603—О мероприятиях по обеспечению сохранности денежных средств и товарно-материальных ценностей на предприятиях и организациях Министерства просвещения Грузинской ССР	35
4. ბრძანება № 604—საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს აპარატში მოქალაქეთა მიღების მდგომარეობის შემოწმების შედეგების შესახებ	38
5. ბრძანება № 614—1971 წლის სახელმწიფო კაბდბანდებით გათვალისწინებული განათლების ობიექტების მშენებლობისა და სიშქლაგრეთა ექსპლოატაციაში გადაცემის გეგმების შესრულების შესახებ ახალი სასწავლო წლისათვის	40
6. ბრძანება № 615—მე-2 რესპუბლიკური კონკურსის—„ვინ უკეთ გაამწვანებს და გაალამაზებს თავის სკოლასა და მის შემოგარენს“—ჩატარების შესახებ	43
7. ბრძანება № 673—სამტრედიის მართლწესრიგდამრღვევ და ძნელად აღსაზრდელ ბავშვთა და მოზარდთა სპეციალური სკოლის შრომითი სწავლების ტიპობრივი პროგრამების შესახებ	48
8. ბრძანება № 687—ნორჩ ფიზიკოსთა 24-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის შედეგებისა და 25-ე რესპუბლიკური ოლიმპიადის ჩატარების შესახებ	50
9. ბრძანება № 691—საგნობრივი სასწავლო-მეთოდური საბჭოების ზოგადი დებულების დამტკიცების შესახებ	61
10. ბრძანება № 681—ბავშვთა ტექნიკური შემოქმედების წრეების შინაარსისა და ორგანიზაციის შესახებ მეთოდური წერილის დამტკიცების შესახებ	65
11. ბრძანება № 692—1971 წლის საზაფხულო სკეტრსო ღონისძიებთა შედეგების შესახებ	66
12. ცირკულარული წერილი № 5/2004	70